

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerknim, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni «Doberdoba»
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije)
Tlx 460270
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEAD
Stretto De Rubois 20
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XL. št. 207 (11.930)

Trst, petek, 31. avgusta 1984

V vodstvu nove zveze tudi Samo Pahor in Ferruccio Clavora

Že odobreni prvi trije člani statuta

Zveze jezikov manjšinskih narodnosti

Zveza hoče biti sogovornik vlade pri izvajanju člena 6 ustave

Adrian Ceschia in Samo Pahor

(Telefoto AP)

BOJAN BREZIGAR

RIM — Jezikovne in narodnostne manjšine v Italiji imajo od včeraj novo organizacijo. Gre za Zvezo jezikov manjšinskih narodnosti, ki so jo ustanovili včeraj, tudi z namenom,

da postane sogovornik vlade in drugih oblasti pri izvajanju 6. člena ustave, to je določila o zaščiti manjšin.

Nova organizacija je nastala po nedavnem razpustu urada za ogrožene jezike in kulture AIDLCM, ki je vrsto let deloval v Italiji. V zadnjem času pa je v okviru tega urada prišlo do večjih sporov zaradi

tolmačenja pojma manjšine, kajti predstavniki nekaterih deželnih stvarnosti (npr. iz Piemonta in iz Veneta) so istovetili svojo krajevno naravno govorico z narodnimi manjšinami. Tako je prišlo do nesporazumov in do dokaj zmedene situacije, zaradi katere so urad AIDLCM uradno razpustili, nadalje pa je delovala sekcija AIDLCM v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Prav iz vrst te sekcije, katere glavna animatorja sta Samo Pahor in Adrian Ceschia, je tako nastala pobuda, naj bi ponovno ustanovili združenje manjšin, ki pa bi ga tokrat jasno opredelili kot organizacijo manjšin, torej brez prisotnosti jezikovnih skupnosti. Tako je v statutu, ki so ga včeraj odobrili, jasno rečeno, da so člani združenja lahko Albanci, Katalonci, Hrvati, Frankoprovincanci, Furlani, Grki, Ladinici, Okcitanzi, Sardinci, Slovenci, Nemci in Romi.

O osnutku statuta, ki sta ga pripravila Samo Pahor in Adrian Ceschia se je razvila dolga in poglobljena razprava. Še zlasti je bila velika pozornost namenjena vprašanju članstva in zastopstva, ki so

seveda bistvena, če hoče združenje res postati zastopstvo manjšin. V razpravo o teh vprašanjih so posegli tudi nekateri prisotni Slovenci in sicer Bogo Samsa, Ferruccio Clavora in Pavel Petričič, končala pa se je v bistvu z odločitvijo. Včeraj so namreč izvolili vodstvo zveze (za predsednika je bil izvoljen strokovnjak za manjšinska vprašanja Sergio Salvi, za tajnika Samo Pahor, dvajsetčlanski odbor pa sestavlja po en predstavnik vsake manjšine, za Slovence Ferruccio Clavora), katerega so poverili nalogo, da v podrobnostih izdela statut. Sklenili so le, da so člani zveze lahko posamezniki ali organizacije, kolikor pač so predstavniki organizacij izvoljeni v izvršne organe, se morajo tudi osebno vključiti v zvezo.

Ta odločitev odobritve statuta pa nikakor ne pomeni, da zveza ne bo začela delovati. Dokončno so namreč odobrili prve tri člene statuta, ki so pravzaprav osnovni, saj določajo ime zveze, seznam narodnosti, katerih pripadniki lahko k zvezi pri-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Prepoved izvoza koruze in sladkorja

BEOGRAD — ZIS je včeraj sprejel sklep o prepovedi izvoza koruze, pšenice, sladkorja in jedilnega olja in o zagotavljanju deviznih nadomestil tem OZD. S tem sklepom so prepovedali izvoz 300.000 ton koruze lanskega rodu, 100.000 ton pšenice, 70.000 sladkorja in 20.000 ton jedilnega olja. OZD iz Vojvodine so z istim sklepom omogočili nakup deviz v višini okoli 41 milijonov dolarjev. Pravice do deviznega nadomestila bodo imele tiste OZD, ki bodo te proizvode, namenjene izvozu, prodale na domačem trgu.

Preskrba z nafto in naftnimi derivati je letos precej boljša kot prej, kljub temu pa ZIS meni, da še niso izpolnjeni vsi pogoji za ukinitve odloka o omejevanju prometa motornega bencina in dizelskega goriva. Zaradi teh razlogov je ZIS podaljšal veljavnost odloka o omejevanju prometa motornega bencina in dizelskega goriva, ki vsebuje vsa dosedanja določila, sprejeta septembra lani in dopolnitve iz maja letos s tem, da je mogoče neizkoriščene bone izkoristiti dokler velja ta uredba.

(dd)

Demokristjani celo grozijo z vladno krizo

Oblikovanje odbora na Sardiniji

težak izpit za Craxijevo vlado

RIM — Sardinija bi znala biti za Craxija in njegovo vlado tipični bananin olupek. Dejstvo je, da se okrog otoškega deželnega odbora začne v Rimu pravi vihar. Včeraj je izvoljen predsednik »sardista« Melis začel posvetovala za sestavo odbora, v presločnici pa so demokristjani dvignili glas in Bodrato je že jasno začel govoriti o vladni krizi.

V tem naelektrnem ozračju skušajo plavati socialisti. Sklenili so sicer, da v nobenem primeru ne bodo člani sardinskega deželnega odbora (kvečjemu ga bodo podpirali od zunaj), a to ni pomirilo KD. Včeraj je na primer Forlani izjavil, da skušajo izolirati njegovo stranko, kar ni v prid sodelovanju med KD in PSI.

Še ostreje je nastopil Bodrato, ki obtožuje socialiste, da so »izdali že sprejete obveze«, ko so se zavzeli, da bodo v Cagliariu oblikovali petstrankarsko koalicio. V intervjuju, ki ga danes objavlja neki milanski dnevnik, je Bodrato celo dejal: »Ko

govorimo o vladni krizi je tudi možno, da do nje pride«. Skratka, jasna grožnja oziroma opozorilo stranki predsednika vlade.

V tem ozračju dokaj ostre polemike skušajo socialisti obdržati do vprašanja določeno distanco, čeprav so v močni zadregi. Martelli je že pred dnevi izjavil, da neka politična stranka ni podjetje, ki vodi svoje zunanje filiale. Še več, prav demokristjani skušajo strukturalizirati vprašanje Sardinije. Martelli pravi, da PSI (kot tudi KD) ne bo v odboru, s tem pa ne pomeni, da prepušča hegemo-

nijo nad otokom komunistom. Resnici na ljubo je treba povedati, da ta izbira ne zadovoljuje komunistov, a ne zadovoljuje niti KD.

R. G.

BRIONI — Drugi dan bivanja na Brionih v okviru službenega in prijateljskega obiska v Jugoslaviji je predsednik LR Kitajske Li Xiannian obiskal otok Vango. Visoki gost si je z zanimanjem ogledal ta otoček brionskega arhipelaga, na katerem je predsednik Tito zelo rad delal in se tam mudil. (dd)

HUD PADEC DINARJA

TRST — Tudi včeraj se na tržaškem tržišču padec dinarja ni ustavil. Tako je padel za 25 stotink in so ga kupovali po 8,75 lire v velikih bankovcih, po 8,50 lire pa v malih bankovcih. V bankah in menjalnicah so dinar prodajali po 10,25 lire.

Z jutrišnjim dnem v smislu predsedniškega odloka

Avtomobilske zavarovalnine se povišajo za 5 odstotkov

Ukrep velja tudi za lastnike avtobusov, tovornjakov in plovil

RIM — V smislu odloka, ki ga je podpisal predsednik republike, se bo jutri, 1. septembra, zakonsko zavarovanje proti škodi, ki jo lastnik motornega vozila ali plovila povzroči tako imenovani tretji osebi, podražilo, in to poprečno za 5 odstotkov. Ukrep velja tako za lastnike zasebnih avtomobilov, motociklov in plovil, kot za lastnike avtobusov in tovornjakov. Navitje zavarovalnine bo znašalo 2.500 do 47.000 lir na leto.

Zvišanju zavarovalninskih tarif bo truje seveda vrednostni vzpon premij (odškodnin). V primeru zasebnih avtomobilov se bo tako najnižje kritje zvišalo s 150 na 300 milijonov lir za vsako prometno nezgodo (torej za gmotno škodo), odškodnina za vsako ranjeno osebo se bo povzpela od 75 do 100 milijonov lir, a za predmete in živali v vozilu s 15 na 30 milijonov lir.

Nekako 60 od sto avtomobilistov je danes pravzaprav zavarovanih že po novi ceni, zato jim ne bo potrebno doplačilo; slednje velja za kakih 30 od sto avtomobilistov, medtem ko bo nadaljnjih 10 od sto doplačalo le 2 odstotka, ker se jim premije že zdaj sučejo nekje sredi dosedanjih in novih tarif.

Zavarovalnice so izračunale, da bo uvodoma omenjenih 47 tisoč lir npr. moral doplačati lastnik športnega avtomobila, ki je z njim napravil že veliko škodo, medtem ko bo znesek 2.500 lir odštel lastnik ljudskega vozila, ki ni povzročil še nobene nesreče. Doplačilo bi torej poprečno moralo znašati kakih 10.000 lir, a zavarovalnice so že sporočile, da razlike ne bodo zahtevale takoj, temveč ob zapadlosti zavarovalniške police.

Nesreča kamerunskega letala boeing 737

JAUNDE — Vesti o usodi potnikov kamerunskega letala, ki je zgorelo na pristajalni stezi v kraju Duala so še vedno negotove in nasprotujoče si. Po trditvah očividcev, naj bi požar povzročil kakih 100 žrtev med 116 potniki, medtem ko trdijo oblasti, da sta bili samo dve osebi ob življenju.

Da bi bila vsa zadeva še bolj zapletena se je oglasila tudi kamerunska patriotska fronta in izjavila, da so njeni pristaši podtaknili v letalu bombo, ki bi morala eksplodirati preden bi se potniki vkrcali.

Po drugih vesteh, naj bi se oženj razvil v enem od motorjev

Včeraj otvoritev študijskih dnevov o prevozi v EGS

TRST — Včeraj so v konferenčni dvorani ekonomske fakultete tržaške univerze slovesno odprli študijske dneve o organizaciji prevozov v Evropski gospodarski skupnosti. Seminar, ki je jubilejni, saj se odvija že petindvajseti zaporedoma, bo trajal do sedmega septembra, udeležuje pa se ga cela vrsta izvedencev iz Evrope, pa tudi iz Združenih držav Amerike. Letošnji dnevi so posvečeni problemu zasebnega in javnega upravljanja prevozov.

Otvoritvene svečanosti so se udeležile mnoge osebnosti političnega in javnega življenja, med katerimi bi omenili tržaškega župana Richettija, vladnega predstavnika sen. Prandinija in deželnega odbornika za prevoze Di Benedetta.

NA 4. STRANI

Odbojkarice Mebla spet na delu

Naša združena ženska odbojkarica ekipa Mebla je včeraj imela prvi trening za novo prvenstveno sezono v drugi italijanski ligi. V ekipi je prišlo do nekaterih sprememb (o Mebli bomo jutri obširneje poročali). Na sliki: novi trener Franko Drasić med kratkim sestankom s svojimi varovankami pred treningom

Posvet o tržiški ladjedelnici

TRŽIČ — V dvorani tržiškega občinskega sveta je bil sinoči posvet sindikalistov in krajevnih upraviteljev o vprašanjih, ki so v zvezi z delom v tržiški ladjedelnici. Shod so sklicali zastopniki enotne sindikalne zveze, nanj so prišli zastopniki občin iz spodnjega dela goriške in tudi videdske pokrajine s tržiškim županom Saccavinijem na čelu, prisotna sta bi a tudi senator Battello in poslanec Rebulli ter deželna svetovalca Bratina in Carbone.

Govorili so seveda o vprašanjih, ki so v zvezi z pomanjkanjem dela v ladjedelnici. Sindikalisti in krajevni upravitelji so zastopnike parlamenta in deželnega sveta obvezali, da se na pristojnih mestih pozanimajo, da pride čimprej do naročil za tržiško ladjedelnico.

● Zveza jezikov

NADALJEVANJE S 1. STRANI

stopijo in namen zveze, ki je prizadevanje za individualno in kolektivno zaščito manjšin, to je za priznanje pravic posameznim državljanom, ki pripadajo manjšinam, kot tudi manjšinam kot širšim družbenim skupnostim. Začasni odbor, ki so ga večeraj izvolili, bo takoj začel z delom, tako da bo v dveh ali treh mesecih že sestavljeno dokončno besedilo statuta in bo torej lahko zveza s polno paro začela z delom.

Na včerajšnjem zasedanju so tudi izvolili odbor, ki bo vodil italijansko sekcijo urada manj poznanih jezikov in kultur v Evropi, ki je bil ustanovljen pod okriljem evropskega parlamenta. Za predsednika tega odbora je bil izvoljen Pietro Arizzzone, v predsedstvu pa je tudi Slovenec Ferruccio Clavara.

Ob zaključku zasedanja pa je bila okrogla miza o delu evropskega parlamenta v korist narodnih manjšin; vodil jo je bivši evropski poslanec Gaetano Arfè, na njej pa so sodelovali evropski poslanci Rossetti (KPI), Liggios (KD), Baget Bozzo (PSI), Columbu (P.S.D'AZ.) in valdostanski poslanec Dujany. O tej okrogli mizi bomo še poročali.

BOJAN BREZIGAR

Pred današnjim zapadom roka za pobiranje podpisov

Ob referendumu o dvojezičnem šolstvu grobi napadi proti koroškim Slovincem

CELOVEC — »Več srca, več poguma, več fantazije«, so med drugim na enega izmed svojih volilnih lepakov zapisali propagandisti ljudske stranke. Ljudstvo, ki se bo 30. septembra odločilo za Stefana Knafla in njegovo družino, bo dobilo v dar njihovo srce: pogum jih bo spremljal v boju za čisto okolje in učinkovito štednjo, pod fantazijo pa je po vsej verjetnosti mišljeno vse ostalo.

Med drugim, očitno tudi močna podpora, ki jo nudijo funkcionarji koroške ljudske stranke v zadnjih dneh koroškemu Heimatdienstu pri pobiranju podpisov za ločeno šolstvo na Južnem Koroškem.

Tako sta med drugim oba občinska predsednika OEVP v Dješkah in Dobrli vasi referendum KHD že podpisala, terenski aktivisti ljudske stranke pa so zadnje nedelje, na primer v Bilčovsu, silili ljudi na občine k podpisovanju zahteve, da bi v bodoče osnovnošolske otroke na dvojezičnem ozemlju Južne Koroške postavili vsak sebi. Nemške na ta breg, slovenske na onega.

Celo uradno glasilo koroške OEVP »Volkszeitung«, včeraj in predvčerajšnjim mimo dnevnih oglasov Heimatdienst, ki jih že več kot štiri- najst dni prinaša v notranjščini tega dnevnika, objavlja v krepkem tisku kar na prvi strani poziv »domovini zvestih Korošcev«, naj vendar rešijo »nemškogovoreče« šolarje pred nevarnim

»prisilnim« slovenskim poukom in ubogim »otrokom ob meji« omogočijo enake šanse kot jih imajo šoloobvezni otroci po ostali Avstriji.

Koroškim Slovincem v njihovem boju preostaja v tej deželi samo še socialisti in njihovo zadržanje, ki sega od nevtalnosti pa do ogorčenih protestov mlade generacije SPOE in socialistične mladine Avstrije zoper referendum.

Kar zadeva ljudsko stranko v tej deželi, pa mimogrede še tole: tudi v začetku sedemdesetih let, ko so vneti heimatdienstovci v znanem »Ortstaffelsturm« podirali dvojezične krajevne napise, so aktivisti OEVP stali KHD zvesto ob strani. V sredo pozno zvečer je Narodni svet koroških Slovincov poslal zveznemu predsedniku ljudske stranke dr. Aloisu Mocku protestno pismo, v katerem ga obveščajo o nizkotnem početu njegove koroške »filiale«.

O Haiderju, oziroma njegovi »nacionalno usmerjeni svobodnjaški stranki Koroške«, ki hodi vzravnano in pogumno po tako imenovani koroški poti, pa je odveč zgubljati besede. Haider je med prvimi referendum podpisal in v včerajšnji izdaji njihovega »Mofrega« tednika Kaerntner Nachrichten v obsežnem članku čez celo tretjo stran poziva koroške deželane, naj vendar ne oklevajo, saj imajo čas podpisati le še do danes zvečer.

BARBARA GORIČAR

Danes odločitev

Danes zvečer bodo na 121 koroških občinah sešeli podpise tistih »domovini zvestih« koroških deželanov, ki si želijo, da bi v bodoče »nemškokoroški« šolarji sedli v klopi, ločene od njihovih slovenskokoroških prijateljev.

Koroško prebivalstvo šteje 550.000 ljudi, od tega je volilnih upravičencev 400.000. Kaerntner Heimatdienst mora zbrati 15.000 podpisov, da bodo o njihovi zahtevi razpravljali najprej v deželnem parlamentu in potem prepuščili zadnjo besedo zvezni vladi. Teh 15.000 podpisov bodo zbrali brez dvoma.

Vendar — rezultat referenduma bo v prvi vrsti pokazal število Heimatdienst, torej »preštevanje posebne vrste«. »Za Heimatdienst žalostni pokazatelj pa je, da so morali v tednu med 24. in 31. avgustom iskati temeljito pomoč v vrstah koroških svobodnjakov in ljudske stranke. Vprašanje namreč je, ali bi tistih 15.000 glasov ljudstva uspeli zbrati sami, ne da bi funkcionarji obeh deželnih strank (FPOE in OEVP) pomagali s prevozi tistih ljudi, ki so oklevali, na občine.

Danes v Torre Annunziati manifestacija v odgovor kamori Sestanek ministra Scalfara s preiskovalci v Neaplju

NEAPELJ — Včeraj se je minister za notranje zadeve Scalfaro sestel v Neaplju s predstavniki sodstva in varnostnimi organi, da bi pregledal, po odobritvi vladnih ukrepov o zajezitvi pojava mafije in kamore, stanje na področju organiziranega zločinstva v vsej deželi in se hkrati seznanil s potekom preiskave o pokolu v Torre Annunziati.

Po predvčerajšnji tiskovni konferenci, se medtem nadaljujejo napor in posegi na različnih političnih ravneh župana Torre Annunziatie Bertoneja, ki teži k temu, da bi se pristojne institucije domenile o celotnem načrtu preporoda tega področja. Le-ta bi moral, po njegovem mnenju, najprej spodbuditi in oživiti gospodarsko dejavnost, kajti dve tretjini za delo sposobnih ljudi je brezposelnih. V teh vrstah pa dobiva organizirano zločinstvo vsak dan nove rekrute. Župan Bertone dalje izraža zaskrbljenost in bojazen, da bi tudi po tragičnem pokolu ostalo vse nespre-

menjeno in da bi država posegla le z represijo. Na tem področju gre zabeležiti tudi pobudo predsednika neapeljske pokrajine Franca Iaconeja, ki je včeraj povabil na skupni sestanek svetovalce deželnega, pokrajinskega in občinskega sveta ter nekatere župane večjih mest Kampanije, da bi skupaj izoblikovali politično strategijo v boju proti kamori. Iacone je tudi napovedal uradno udeležbo odbora in sveta pokrajine na današnji manifestaciji proti organiziranemu zločinstvu. Medtem ko se nadaljuje delo preiskovalnih organov, ki srečujejo največ težav pri oblikovanju natančne slike kamore z vsemi njenimi vejami in notranjimi razprtijami, se utrjuje domneva, da v Torre Annunziati ni šlo zgolj za obračunavanje. V bistvu sedanjí boji v vrstah kamore so posledica iskanja prevlade na področju tihotapstva in trgovanja z mamilii, ki znaša letno 25 tisoč milijard v sami Kampaniji.

Žalovanje v Libanonu ob smrti Džemajela

BEJRUT — Z vsemi državnimi častmi in ob prisotnosti vidnih političnih predstavnikov kristjanov, muslimanov in šiitov, se je včeraj popoldne v gorskem libanonskem zaselku Bikfaya odvijal pogreb Pierra Džemajela, ustanovitelja falangistične stranke. Pogreba se je pod vodstvom ministra Fadela udeležila tudi sirska delegacija, medtem ko je izraelski premier Šamir v brzobjavi izrazil svoja sožalja družini pokojnega voditelja.

V Libanonu, kjer so napovedali tri dni državnega žalovanja, se sedaj odpira delikatno vprašanje naslednika Džemajela. 79-letni politični voditelj falangistične stranke je bil minister za zdravstvo, poštne storitve in socialna vprašanja. Njegova politična teža pa je presegala omenjene zadolžitve. Džemajel je namreč bil v okviru kristjanske skupnosti jeziček na tehtnici med zavezniki Izraela in tistimi, ki podpirajo zblíževanje s Širijo.

Pred enim mesecem, ko je Džemajel zbolel, ga je v vodstvu stranke nadomestil Elie Karame, ki bo ob odločitve centralnega komiteja ponovno prevzel odgovornost. Ker pa ni maronit kot večina falangistov, ni po mnenju opazovalcev resen kandidat za predsednika. Na večji konsensus v stranki lahko računa libanonski predsednik Amin Džemajel, toda po ustavi ne more sprejeti obeh funkcij. Vsekakor izvedenci trdijo, da bo verjetno podprl začasnega predsednika in ko mu bo čez štiri leta potekel predsedniški mandat sam prevzel vodstvo stranke. Možni kandidati za nasledstvo so tudi poslanec Saadeh, odgovorni urednik partijskega glasila Abu Khalil in direktor falangističnega radia Hashem. Vsi omenjeni kandidati bodo, po mnenju opazovalcev, nadaljevali sedanjo politiko Pierra Džemajela

Martinazzoli posegel na srečanju o mamilih

RIM — V ponedeljek, 3. septembra, se bo pričel v Rimu 8. svetovni kongres terapevtskih skupnosti, ki se ga bo udeležilo kakih 600 delegatov iz 52 držav. Med temi bodo tudi najbolj znana imena na področju zdravljenja oziroma prevzgoje narkomanov, kot so Kanadčan Maxwell Jones, Američana Lewis Yablonski, Pauline Kaufmann idr.

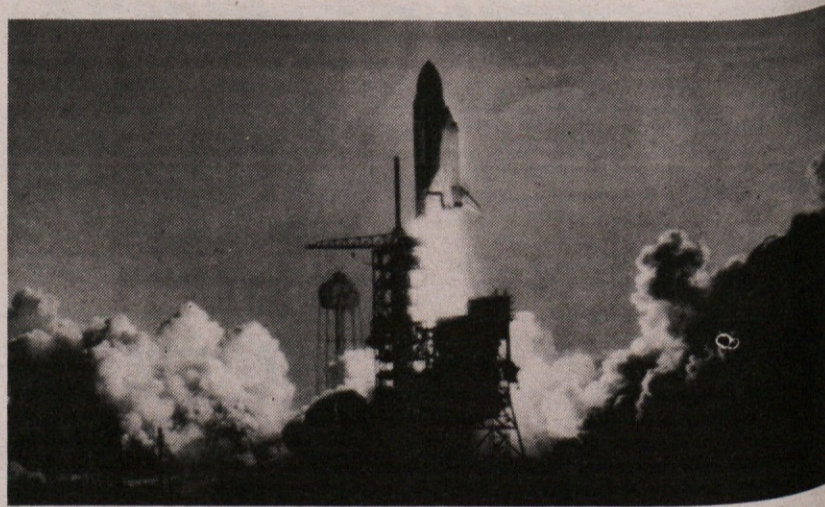
Kongres prireja terapevtska skupnost iz Castel Gandolfa, ki jo vodi duhovnik Mario Picchi. Tu so imeli včeraj pripravljeno srečanje, ki so se ga poleg članov same skupnosti udeležili tudi nekateri delegati na kongresu ter pravosodni minister Mino Martinazzoli. Na srečanju so izrazili odločno nasprotovanje svobodni prodaji mamil, za katero se v zadnjih časih ogrevajo nekateri italijanski politiki.

V svojem posegu pa se je Martinazzoli dotaknil tudi vprašanja mamil v zaporih. Dejal je, da je na 45 tisoč zapornikov 12 tisoč narkomanov, zaradi česar se pereče postavlja vprašanje prevzgoje oziroma zdravljenja zasvojenosti od mamil tudi v kaznilnicah. Minister je izrazil tudi potrebo, da se spremeni zakon 685 iz leta 1975, ki ne omogoča pravičnega razlikovanja med uživalci in razpečevalci mamil.

Discovery končno uspešno vzletel

CAPE CANAVERAL — Po treh odložitvah so na ameriškem vesoljskem vzletišču na Floridi včeraj uspešno izstrelili vesoljski trajekt Discovery. S tal se je dvignil z 8-minutno zamudo. V zračnem prostoru nad Cape Canaveralom se je namreč nepričakovano pojavilo zasebno letalo.

Trajekt, ki je na svojem prvem poletu, bo krožil okrog našega planeta 6 dni. Na njem je 6 članov posadke, med katerimi tudi druga ameriška kozmonavtika, 35-letna Judy Resnik. Na krovu Discoveryja pa so tudi trije umetni sateliti, ki predstavljajo med drugim nov rekordni vesoljski tovor. Razložili jih bodo v vesoljskem prostoru z umetno roko, služili pa bodo komunikacijam.

Kmalu potešena lakota po računalnikih?

LJUBLJANA — Iz ljubljanskega oddelka Iskre, ki sicer izdeluje televizorje, so sporočili senzacionalno vest (senzacionalno seveda za jugoslovanske razmere): že jeseni bodo začeli sestavljati hišne računalnike Sinclair Spectrum S 16-kilobitnim pomnilnikom. Pogodbo o sodelovanju s Sinclairjem naj bi iskraši podpisali najkasneje do letošnjega sejmaja elektronične.

Čprav je ta novica v računalniško zaspanost, ki vlada v Jugoslaviji, vnesla nekaj živahnosti, pa je po drugi strani še en opomin vsem, ki so odgovorni za stanje na tem področju. O tem, kakšno je to stanje, najbolje govori izjava slovenskega politika Jožeta Smoleta, ki je nedavno tega dejal nekako takole: »Prespal smo energetsko in tehnološko revolucijo ter se zato znašli v krizi, zdaj nam grozi, da bomo prespali tudi računalniško revolucijo. Medtem ko se v razvitem svetu otroci domala že v otroškem vrtcu igrajo z računalniki, je uvoz teh naprav pri nas prepovedan. Utegne se zgoditi, da bodo naši otroci čez leta spet kupovali znanje — od svojih vrstnikov iz tujine...«

Seveda je zgolj opozarjanje na potrebo po širitvi računalniške miselnosti in prakse premalo.

Že nekaj jugoslovanskih politikov in gospodarstvenikov je izjavilo, da bi bilo treba uvoz mikro-računalnikov sprostiti (zadnji med temi je bil zadnjič Zvone Dragan, bivši podpredsednik ZIS), toda dejanj je bilo še bolj malo. Spomladi je bolešno računalniško lakoto sklenila vsaj delno potešiti ljubljanska založba Mladinska knjiga. Od nekega privatnika je kupila okoli 200 zastarelih naprav Sinclair ZK-81, vendar je navdušenje kupcev kmalu splahnelo. Cena v dinarjih je bila namreč približno tolikšna, kolikor na črnem trgu stane 48-krat močnejši mikroročunalnik, da o cenah v tujini seveda ne govorimo. Kljub temu pa so vsi zalogo prodali v dveh dneh in pri tem kar precej zaslužili. V glavnem so naprave kupile šole, menda pa jih bo po 40.000 dinarjev še nekaj na voljo. Mladinska knjiga bo najbrž prevzela tudi prodajo Iskrinih Spectrumov, ki pa bodo zaradi visokih carinskih, davčnih in drugih dajatev (izjave politikov očitno še niso zalegle) gotovo presegli ceno 100.000 dinarjev. Vse lepe besede o širjenju računalniške pismenosti ob takšnih številkah seveda zelo obledijo, menijo razočarani kupci.

Takšne so torej težave računalniških zagnan-

cev v Jugoslaviji, vendar resnejši strokovnjaki razmišljajo tudi o drugih razsežnostih. Tako je bilo na nekem posvetovanju slišati grenko pripombo znanega profesorja, ki je dejal, da je »ponosen, ker je pripadnik enega od treh narodov na svetu, ki sami razvijajo računalnike: to so Američani, Japonci — in Slovenci«. S tem je opozoril na vprašljivo strategijo, po kateri se je podjetje Iskra - Delta spopadla z zelo težko nalogo: razviti domače računalniške sisteme. Kolikor je to naslanjanje na domače znanje pohvalno, pa je zanj potrebna neizprosna finančna kondicija, ki jo nepovezane firme z neusklajenimi koncepti in programi težko dosežejo.

Nekaj pa se je seveda kljub vsemu premaknilo. Slovenija je spomladi dobila kar dve računalniški reviji. Najprej je Ljubljanski dnevnik predstavil publikacijo Bit, nato je pohitel še Teleks in začel izdajati mikroročunalniško revijo Moj mikro. Oživele so tudi založbe in knjižni trg dobesedno zasule z raznimi priročniki in leksikoni s področja računalništva.

Tako se za zdaj vsaj za teoretično plat računalniške revolucije ni bati...

Z. Š.

Djuranović spet doma

BEOGRAD — Predsednik predsedstva SFRJ Veselin Djuranović je končal uradni in prijateljski obisk v Indiji in s posebnim letalom sinoči dopotoval v domovino.

Indijska sredstva obveščanja so podrobno spremljala dvodnevne indijsko - jugoslovanske politične in gospodarske pogovore. Objavila so tudi poseben intervju s predsednikom Djuranovićem in daljše članke o Jugoslaviji. Časopisi najpogostejše poudarjajo njegove besede, da je zelo zadovoljen z rezultati pogovorov z indijskim predsednikom Singom in predsednico vlade Gandhijevo, saj so dosegli vse, kar je bilo tudi pričakovati, kadar se pogovarjajo predstavniki dveh prijateljskih držav, katerih stiki temeljijo na načelih neuvrčenosti.

Po sodbi domačih turističnih delavcev letošnja sezona boljša od lanske

V Istri čedalje več italijanskih izletnikov

PORTOROŽ — Da je letošnja turistična sezona boljša od lanske, ocenjujejo tudi delavci turističnih agencij z Obale, ki so imeli več dela že zaradi siceršnjega večjega obiska. Za številnejše izlete pa so se mnogi odločili tudi ob vremensko slabih avgustovskih dneh. O tem ob pogovorih z vodjo portoroške agencije Kompas Silvo Župančič.

»Do konca julija smo letos na izlete prepeljali kar 20 tisoč gostov, kar je sedem odst. več kot lani. Če bi gledali samo julij, bi to pomenilo 11 odst. več gostov. Za primerjavo naj povem, da je Kompasova agencija v Poreču prepeljala v istem času 46 tisoč gostov. Največ (dva tisoč) smo jih julija peljali v Lipico in Postojno, malenkost manj se je gostov odločilo za večerni izlet v Momjan, kjer jim trikrat tedensko razkazujemo staro istrsko vas, ponudimo domače jedi in pijačo, v domačem vzdušju in zabavnih igricah, v Benetke pa smo julija z gliserjem prepeljali 1500 gostov. Cene so v nemških markah že od leta 1982 nespremenjene. To

pa pomeni, da smo za tujce z izleti vse cenejši — ne le zaradi sicer majhne devalvacije marke, ampak tudi zaradi lani vpeljanega 10-odst. popusta z dinarskimi čeki. Naše storitve pa skoraj vsi plačujejo s temi čeki, ker jih na to opozore njihovi vodiči. Mi imamo od tega le izgubo. Mislim tudi kot družba in država. Če bi odpravili čeke, ne bi k nam prišlo nič manj tujcev. Naše cene so torej od leta 1982 za Lipico in Postojno na primer 47 nemških mark, kar je bilo leta 82 950 dinarjev, zdaj pa že 2600 din. Opažamo, da so gostje izredno zadovoljni po obisku take istrske vasi, kakršna je Momjan. Zato razmišljamo, da bi podoben turistični obisk organizirali tudi v kateri od slovenskih istrskih vasic — na primer v Rižani...«, razlaga Silva Župančič.

V portoroški agenciji Kompas poleti dela 40 ljudi (organizacijsko sem sodijo še umaški, piranski in izolski Kompas), sodelujejo s 35 tujimi agencijami in gostom ustrežejo pri organizaciji prevozov, počitnic, izletov, menjajo jim

denar, prodajajo bencinske bone, posojajo avtomobile, prodajajo spominke, skrbijo pa tudi za organizacijo počitnic domačim gostom (doma in v tujini).

Zanimivo je, da so letos prvič dosegli tudi redne organizirane izlete turistov z italijanske obale (Lignano, Grado, Benetke) v Istro. Dva krat na teden pripelje v Piran in Portorož tujce, ki so na počitnicah v Italiji, ladja Fulgidus po 200 gostov na enodnevni izlet. Zdaj pa bo iz Benetk začel voziti tudi gliser (v Portorož in Rovinj), ki bo v Istro vozil predvsem italijanske goste za konec tedna (to organizira Kompasova enota v Benetkah). Gre za povsem novo obliko turističnega priliva, o katerem so jugoslovanski in italijanski turistični delavci že večkrat razpravljali (namreč, da bi kar se le da, povezali turizem z obeh obal Jadranskega morja). Zdaj so se torej turisti pojavili tudi z druge strani.

BORIS ŠULIGOJ

F-JK: naložbe iz sklada FIO

VIDEM — Deželni odbornik za načrtovanje in proračun Zanfagnini je na pristojno ministrstvo naslovil vso dokumentacijo o šestih načrtih F-JK, ki naj bi jih financirali iz sklada FIO. Njihova uresničitev terja naložbe za 202 milijardi in 180 milijonov.

Sredstva so tako razdeljena: 15 milijard lir za izkoriščanje vodne energije Gorske skupnosti Karnije; 73,9 za povečanje količine pitne vode v pordenonski pokrajini; 24,25 za izboljšanje higienskih in zdravstvenih struktur v Gradu; 16,5 za zaježitev in druga dela na obrežju rek Corno in Nissa; 35 za okrepitev namakalne strukture v srednji Furlaniji ter 37,5 za varstvo gozdov in zemljišč v videmski in pordenonski pokrajini.

Od jutri na Tartinijevem trgu v Piranu

Solinarski praznik

PIRAN — Konec tedna se v Piranu obeta spet zabavna prireditve, ki jo pripravlja portoroški Avditorij. Gre za solinarski praznik, nekdanji običajna prireditev, ki so jo priredili stari Pirančani, ko so se po dolgi sezoni vrnili iz solinarskih hišic spet v mesto.

Solinarska šagra se bo začela jutri, 1. septembra, ob 17. uri na Tartinijevem trgu, ob 18. uri bodo prišli na trg oslički z okrašenimi vozički, nato bodo na trgu organizirali spretnostno vožnjo in nogometno tekmo med jezdecami na oslih. Pripravili pa so še več solinarskih iger, na primer tek v vrečah, prenašanje in prevažanje soli itd.

Na sporedu bo še folklorni nastop z istrskimi plesi in tombola, na kateri bo prva nagrada pravi pravcati živi osel, ki ga bo seveda moč vnovičiti, kar pride v poštev za tiste, ki jih živi osli ne zanimajo. Poleg osla imajo še vrsto drugih zanimivih nagrad. Vse skupaj obeta privlačno prireditev ob zaključku glavne turistične sezone v Piranu.

B. Š.

Partizansko slavlje v Šebreljah

IDRIJA — V Šebreljah na Cerkljanskem se skrbno pripravljajo na krajevni praznik, ki ga prebivalci te znane partizanske vasi praznujejo v spomin na ustanovitev pokrajinske partijske šole za Primorsko in Gorenjsko v Podstanjci pod Šebreljami pred 40 leti.

V preteklih letih so krajanje Šebrelj dosegli vrsto delovnih zmag. Tako so s prostovoljnim delom usposobili cesto Šebrelje - Stopnik za avtobusni prevoz, elektrificirali vas, zgradili nova vodovodna zajetja z vodovodnim omrežjem in s telefonom povezali Šebreljsko planoto s svetom. S tem dokazujejo, da so njihovi načrti usmerjeni k napredku in boljšim pogojem življenja v kraju. K temu pa jih obvezuje tudi več kot 20 novogradenj stanovanjskih hiš na Šebreljski planoti, ki bodo z novimi stanovalci prispevale k novemu življenjskem utripu kraja in snovanju novih načrtov.

Letošnje praznovanje v nedeljo, 2. septembra, bodo družbenopolitične organizacije in krajevna skupnost Šebrelje povezale s pohodom po poteh spominov NOB na Šebreljski planoti, katerega se bodo udeležili mladi, borci in krajanje Šebrelj. Pričetek več kot 10 km dolgega spominskega pohoda bo ob 11. uri izpred zadružnega doma v Šebreljah. Zanimivo je, da je vodnik z opisom posameznih spominskih obeležij pohoda napisal partizanski pisatelj in časnikar Andrej Pagon - Ogarev. V nedeljo bo predstavljen pohodnikom.

Po pohodu bodo ob 16. uri na prostoru pred podružnično osnovno šolo Šebrelje mokra gasilska vaja gasilskega društva Šebrelje, športnorekreativna srečanja krajanov in zabava s plesom.

SILVO KOVAČ

V Idriji razstava francoskih čipk

IDRIJA — Poleg izredno dobro pripravljenih in obiskane razstave o zgodovinskem razvoju čipkarstva na Idrijskem in izdelkov učenk čipkarske šole, ki je čez poletje odprta v idrijski galeriji, je v izloži trgovine »Čipka« v Idriji razstava čipkarskih izdelkov žena iz pobratenega severnofrancoskega mesta Aumetz.

Po uspelem lanskem 20-dnevnem tečaju klekljanja v Aumetzu, ki sta ga vodili tovarišici Helena Poljanec in Tonica Prelovec v okviru sodelovanja med pobratenima mestoma Idrija in Aumetz, je sekcija za družbenopolitično aktivnost žena pri krajevni konferenci SZDL Idrija v sodelovanju s podjetjem »Čipka« Idrija pripravila razstavo čipkarskih izdelkov, ki so jih žene iz Aumetza izdelale v lanskem in letošnjem letu.

Razstavljene čipke, fotografije tečaja, komentarji iz francoskih časopisov in posebno dvojezične pohvale za skrbno in vestno izpopolnjevanje v umetnosti čipkanja, da klekljarice v Aumetzu že dobro obvladajo tehniko klekljanja, ki zahteva spretnost ženske roke in da je ta znana in cenjena umetna obrt doživela lep sprejem tudi med hčerami slovenskih rojakov in francoskimi ženami. Razstava v Idriji je tako nov prispevek k nadaljnjemu razvoju prijateljskih stikov med krajanje pobratenih mest.

S.K.

Za spoznavanje tržaške luke

TRST — Včeraj je vodstvo Tržaške pristaniške ustanove razpravljalo o prireditvah, ki se jih bo udeležila v zadnjem letošnjem štirimestečju, da bi seznanila italijanske in tuje gospodarske kroge z uslugami, ki jih nudi tržaška luka.

Prva taka prireditev bo Dunajski jesenski velesejem (od 8. do 16. septembra). Od 10. do 21. oktobra bo predstavništvo tržaške luke prisotno na mednarodnem velesejmu TIR '84 v Bukarešti, 17. in 18. oktobra pa bodo v Münchnu »Dnevi pristanišč Alpe - Jadran«, na katerem bodo predstavili tudi koprsko, reško in beneško luko.

V okviru »Tedna dežele FJK« bo 24. oktobra v Kölnu »Dan pristanišč FJK«, zastopstvo tržaške luke pa se bo seveda udeležilo tudi mednarodne razstave kave, ki bo od 27. do 31. oktobra v Milanu. O tržaškem pristanišču bo govoril tudi 29. novembra na dunajski ekonomski fakulteti, na kateri bodo priredili »Dan Trsta«.

SEPTEMBER '84

CCT

Certificati di Credito del Tesoro.

- CCT so državni efekti, oproščeni vsa kršnega sedanjega in bodočega davka.
- Prvi šestmesečni kupon nudi 7,85% obresti.
- Obresti naslednjih šestmesečij so enake doprinosu šestmesečnih BOT plus premija. Ta znaša 0,60 točke.

- Varčevalci jih lahko podpisujejo pri okencah zavoda Banca d'Italia ali pri drugem kreditnem zavodu po emisijski ceni plus obresti, ne da bi plačali kakršnekoli provizije.
- Imajo široko tržišče in se po potrebi zlahko vnovčijo.

Ponudba občinstvu

Od 3. do 7. septembra

Emisijska cena

99,75 %

Rok

7 let

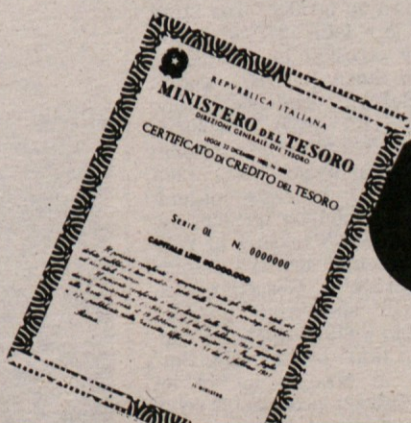
Prvi šestmesečni kupon

7,85 %

Letni doprinos za 1. šestmesečje

16,39 %

- V podpis protli gotovini plus obresti, ali protli izročitvi CCT z zapadlostjo 1. 9. 1984 brez obresti.

CCT

Prevozi bodo imeli v prihodnosti vse večji pomen

● Danes, 31. avgusta, bo v Sosljan-
skem zalivu koncert jazz skupine
Fabia Minija. Večer prireja socialni
center devinsko - nabrežinske občine.

A black and white photograph showing two men working on a large, light-colored, curved structure, possibly a wall or a large container. They are standing in front of a metal framework, likely a greenhouse or a large enclosure. The background features a hillside with sparse vegetation and a mountain range in the distance.

Predavanjem bomo lahko prisluhnili v občinskem vrtcu v Boljuncu, medtem ko bo razstava grozdja v gledališču »F. Prešeren«. Domače društvo Breg bo poskrbelo za zabavo, jedajo in pijačo.

Kontovel je dal vrsto pomembnih osebnosti ki so znane v širšem slovenskem prostoru

A black and white photograph of a hilltop village, likely in Sicily. The village features a prominent church with a bell tower and is surrounded by terraced fields and a winding road. A small white circle is visible on the right side of the image.

Pogled na Kontovel pred dvema desetletjema

Vse, ki bi se hoteli oglasiti v zvezi z opisi krajev, ki si bodo tu sledili, toplo vabimo, da svoja dopolnila, kritične pripombe in popravke posredujejo uredništvu Primorskega dnevnika ali SLORI.

Koristna in dobrodošla bo vsa
kršna pripomba, tudi takšna, ki
jo boste mimogrede telefonsko
sporočili.

S kakšnimi problemi se sooča rajonski svet za Barkovlje?

Predlogi in prošnje rajonskih svetov še vedno naletijo na gluha ušesa

Rajonske svete so pred leti ustanovili zato, da bi zagotovili bolj demokratično in decentralizirano upravljanje občin. Po zakonu je njihova naloga le posvetovalna in niso zato poverjeni, da bi o nečem direktno odločali, njihovi predlogi in prošnje morajo na Občino, kjer pa večkrat naletijo na gluha ušesa.

Slovenske predstavnike, ki so bili izvoljeni v mestne rajonske svete smo vprašali, kateri so trenutni najbolj pekoči problemi, s katerimi se soočajo. Najprej smo se obrnili na rajonski svet za Greto - Rojan - Barkovlje, kjer zastopata Slovence Giordina Donnini - Giraldi za KPI in prof. Elvi Slokar za SSK.

»Eden glavnih problemov je uporaba in smotrno izkoriščanje javnih ustanov in stavb, kot sta na primer športno igrišče Rossoni in vila Princ.« nam je pojasnila Giraldijeva, »urediti bi bilo treba nadalje občinski rekreatorski. Zaradi slabega vzdrževanja je njegovo delovanje ovrženo, saj bi lahko v teh prostorih prirejali predavanja in podobne prireditve.« Slovenski svetovalki v rajonskem svetu za Greto - Rojan - Barkovlje sta večkrat prisiljeni poslušati žaljivke s strani nestrpnih svetov-

valcev LpT. »Da, ozračje, v katerem delamo je zelo napeto, še posebno po protislovenskem izbruhu v rojanski posvetovalnici.« je dodala Giraldijeva. »Slovenski posegi so za Roberta Menio nepriljubljene pridige,« nam je pojasnila prof. Slokar, »da ne govorimo o tem, kako dober del svetovalcev zapusti sejo, ko je na vrsti slovenski govor.«

Kljub težavam, ki bremenijo delovanje rajonskega sveta, se da z vztrajnimi zahtevami na občini le nekaj doseči. »Sama sem se veliko potegovala za ureditev kanalizacije na Furlanski cesti,« je povedala prof. Slokarjeva, »poleg tega je rajonski svet dosegel tudi tlakovanje iste ceste, ki so ga odlašali že precej časa.« Splošno mnenje pa je, da so rajonski sveti premalo pooblašeni, morali bi imeti več izvršne moči. Ko bi jim poverili polnomočje in več finančne podpore, bi lahko direktno reševali probleme, ki jih sami od blizu bolje vidijo kot Občina sama. »Uspelo mi je iztrgati nakazilo za obnovo barkovljanskega župnišča,« je še dodala prof. Slokarjeva, »veliko pa je še odprtih vprašanj.«

Na primerno rešitev čakajo barkov-

ljanski klanci, ki s Furlanske ceste peljejo proti obrežju. Bili so dalj časa zapušteni, tako da jih starejši ljudje in otroci, ki nimajo osebnih vozil, niso mogli uporabljati. Razsvetljava cest ni ravno najboljše, primanjkuje smerokazov; že več let je pod vprašajem ureditev zasutega zemljišča, odkrit je dalje potok, ki prihaja od Piščancev in teče po Ul. dej Moreri, kjer se kotijo podgane. »Eno od najbolj perečih vprašanj je tudi problem barkovljanskega pokopališča. Zemljišče je dar ene najstarejših barkovljanskih družin, tako da mu še danes pravimo Kunčeva njiva. Događa pa se, da pokopavajo tu tuje, ki so si odkupili grob, naši ljudje pa morajo na pokopališče k Sv. Ani.«

Veliko je torej še odprtih vprašanj. Zato si slovenski svetovalci v rajonskem svetu želijo več avtonomije, ki bi omogočala neposredno reševanje krajevnih problemov, avtonomije, ki bi zagotavljala tudi enakopravnost vseh glasovalcev ne glede na njihovo število. »Bojim pa se, da bi naš rajonski svet, kljub večjim pooblastilom ne deloval boljše, ker bi večjo avtonomijo ne znal dobro izkoristiti,« je zaključila Giordina Donnini - Giraldi. B. C.

Baletni večer v »Rossettiju« ni navdušil tržaškega občinstva

Na Gradu sv. Justa bi morala biti v sredo zvečer baletna prireditev z naslovom »Sogno di fine estate« (Sanje ob koncu poletja), ki pa jo je Tržaška letovišarska ustanova zaradi nestalnega vremena prenesla v gledališče Rossetti.

Imeni Orielle Dorella in Margarite Trajanove (prva je glavna plesalka milanske operne hiše »Scala«, druga prav tako glavna plesalka Državne opere iz Sofije) sta pritegnili v gledališče, za ta čas, veliko ljubiteljev baleta, ki so si pričakovali resnično lep in kvaliteten večer.

Že zamuda, s katero se je predstava začela (iz tehničnih razlogov so povedali), je dala slutiti, da bo s predstavo nekaj narobe. In res je bilo tako. Zvočniki so takoj na začetku pokazali, da so slabo postavljeni, hreščeča, včasih pretrga, drugič preglasna glasba nista motili samo nas gledalcev, temveč tudi baletnike same.

Baletni večer se je začel z nastopom gojencev mednarodne baletne skupine »Vacanze con la danza«, ki je v tem poletnem času že nastopala v Gradežu. Izvedli so odlomke iz že zelo poznanih baletov, kot sta »Labodje jezero« in »Don Kihot«. Reči moramo, da nas je, z izjemo nekaterih solistov, že ta nastop razočaral. Bili so med seboj slabo uglaseni — imeli smo občutek, da gledamo bolj zaključni nastop baletne šole kot nastop, lahko bi rekli, že profesional-

ne skupine.

Sledil je toliko pričakovani nastop Orielle Dorella, ki je, skupno z Maurizioom Vanadio, odplesala odlomek iz baleta Sergeja Prokofjeva »Romeo in Julija«. Kljub temu da je prva baletka milanske Scale, moramo reči, da nas njen nastop ni navdušil, kot ni navdušil občinstva.

Sledil je drugi del večera s prikazom sodobnega baleta, ki je bil sicer po glasbeni plati in koreografski zamisli zanimiv, ni pa bil dovolj enotno izveden, da bi občinstvo prepričalo.

Svetla točka tega večera je bil le nastop bolgarske plesalke Margarite Trajanove, ki je odlično zaplesala odlomek iz Bizetove opere »Carmen« in ki je tudi edina požela zasluženi aplavz celo med nastopom.

Oriella Dorella je s svojim partnerjem nastopila še z enim odlomkom iz baleta »Romeo in Julija«, večer pa je zaključila baletna skupina z baletom Čajkovskega »Capriccio italiano«.

Bi bila predstava na Gradu sv. Justa boljše, bolj sugestivna? Morda — če drugače ne, zaradi same scene, ki bi se odvijala resnično med stenami starega gradu. (nl)

● Miljska občina sporoča, da se je odborštvu za šport, šolstvo in prosti čas začasno preselilo v stavbo v Ul. Battisti 14, ker so na županstvu v teku popravila.

V priredbi VZPI-ANPI

OD JUTRI V NABREŽINI PARTIZANSKI PRAZNIK

Jutri se na prireditvenem prostoru SD Sokol v Nabrežini začne dvodnevni praznik, posvečen 40. obletnici vsesplošne vstaje prebivalstva Severne Italije proti nacifašizmu, kot tudi 40. obletnici požiga Mavhinja, Cerovlj, Vižovelj in Medje vasi, ki so ga opravili prav tako nacifašisti.

Praznik, ki je bil, zaradi slabega vremena prenesen za teden dni, se bo jutri začel ob 16. uri z otvoritvijo kioskov. Ob 17.30 bo delegacija vodstva VZPI-ANPI in domačih sekcij položila vence pred spomenik padlim na glavnem trgu v Nabrežini. Ob 18. uri bodo v dvorani domačega kulturnega društva »Igo Gruden« odprli razstavo dokumentov in fotografij o grozotah nacističnih uničevalnih taborišč, ki jo je pripravilo Vsestravno združenje bivših deportirancev v nacističnih taboriščih. Zvečer bo na prazniku nastopil tudi Briški oktet, za zabavo pa bo poskrbel glasbeni ansambel »Pomlad«.

V nedeljo se bo praznik nadaljeval, prav tako z odprtjem kioskov; sledilo bo srečanje predstavnikov borbenskih organizacij to in onstran meje, na katerem bosta spregovorila predsednik in tajnik pokrajinskega odbora VZPI-ANPI Arturo Calabria in Dušan Košuta, predsedovala pa bosta Andrej Renar in Giovanni Po-

stogna. V kulturnem programu bo nastopila godba na pihala iz Pierisa, za ples in zabavo pa bo v večernih urah poskrbel ansambel Taims.

Stavka v Arzenalu

Delavci tržaškega Arzenala so včeraj stavkali eno uro v znak protesta proti sklepu vodstva ladjedelnice, ki hoče s ponedeljkom poslati v dopolnilno blagajno 300 delavcev. Uslužbenci so se med stavko zbrali na sindikalni skupščini in se domeni-li za nadaljnje akcije v obrambo tržaškega ladjedelništva.

Sestanek o pouku s podaljšanim urnikom

Koordinacijski odbor za demokratično upravo šole sklicuje za danes ob 18. uri na sedežu ACLI v Ul. sv. Frančiška 4 skupščino staršev, ki so vpisali svoje otroke v razrede s poukom s podaljšanim urnikom. Pobudo za skupščino so dali sami starši, da bi razpravljali o odprtih vprašanjih v zvezi s predlaganim načrtom o ustanovitvi razredov s podaljšanim urnikom.

Včeraj z ronškega letališča TPPZ odpotoval z iljušinom 86 v SZ

Predstavniki združenja Italija - SZ pozdravljajo TPPZ P. Tomažič pred odhodom v Sovjetsko zvezo

Z ronškega letališča so včeraj zvečer odpotovali pevci Tržaškega parizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič na enotedensko turnejo po Sovjetski zvezi. Peli bodo dvakrat v Leningradu in enkrat v Moskvi. Kot sta nam povedala predsednik zbora Igor Pavletič in pevovodja Oskar Kjuder, bodo v Leningradu peli najprej v mladinski šoli, poimenovani po Palmiru Togliattiju, zatem pa v domu prija-

telstva. V Moskvi, kamor se bodo preselili iz velenesta ob Leni, bodo peli v tamkajšnjem konservatoriju. Na programu ima Tržaški partizanski pevski zbor 6 slovenskih borbenih in partizanskih, pet italijanskih in po eno pesem drugih narodov. Z zborom so na turnejo v Sovjetsko zvezo odpotovali tudi godbeniki in recitatorji, saj bo zbor imel svoj tradicionalni koncert. Z zborom je od-

potoval tudi violinist Črtomir Šiško-vič, ki bo igral na svoje stradivarke.

Zastopnika TPPZ sta povedala, da so pevci sami plačali vožnjo za to turnejo, pa čeprav po znižani ceni. Na izlet v Sovjetsko zvezo pa je s pevci odpotovalo tudi več kot 100 drugih izletnikov, za katere je poskrbela tržaška sekcija združenja Italija - Sovjetska zveza.

Izletniki so odpotovali iz Ronk z največjim sovjetskim potniškim letalom iljušin 86. Vrnili pa se bodo čez teden dni z dvema manjšima letalom. Prvo bo pristalo v Ronkah, drugo pa v Benetkah.

Prihod tega letala na letališče v Ronkah je bil povod, da je kapitan letala Bitilij Felicovič Strelšovski dal skupno z zastopniki sovjetske letalske družbe Aeroflot nekaj pojasnil o tem letalu. Pripeljal je skupino potnikov iz Moskve v Milan, zatem je prazno priletelo iz Milana v Ronke, od tod pa s tržaškimi izletniki nazaj v Sovjetsko zvezo. Sovjetsko civilno letalstvo uporablja te vrste letal že pet let. V njih je prostora za 350 potnikov na mednarodnih letih, na notranjih pa pridobijo prostora še za nekaj desetih potnikov. Letalo je v Italiji večkrat pristalo na letališčih v Rimu, oziroma Milanu, kajti redni progi sta iz Sovjetske zveze v ti dve italijanski mesti. Prvič je tako sovjetsko letalo pristalo v Ronkah. Sicer pa so čarterska letala Aeroflota že prej pristala večkrat na našem letališču. Na tiskovni konferenci, ki je bila v letalu, je predsednik letališke konzorcija Dino Cociani izrekel sovjetskemu pilotu dobrodoščilo, istočasno pa tudi izrazil željo, da bi prišlo do več čarterskih poletov med našim in sovjetskimi letališči, saj so predstavniki Združenja Italija - SZ dejali, da bi bilo v naših krajih veliko možnosti za prirejanje izletov v Sovjetsko zvezo. Kapitan Strelšovski pa je dal še nekaj pojasnil tehnične-ga značaja, za kar so se mu predstavniki letališča in časnikiarji tudi zahvalili. Letalce je pozdravil tudi podpredsednik deželnega sveta Claudio Tonel. (M. W.)

● Danes, 31. avgusta, bo v cerkvi blažene device Marije v Trstu koncert klasične glasbe z nastopom Fiammette Zuliani, Marije Puxeddu in Manuele Ricciardi, ki bodo izvajale Bachovo, Cavallovo in Telemannovo glasbo. Začetek ob 20.30, vstop prost. Koncert spada v okvir tržaških poletnih prireditev.

DO 6. SEPTEMBRA

Prijaviti je treba uskladiščena vina

Tržaška občina sporoča, da morajo na podlagi ministrskega odloka s 24. julija 1976 vsi, ki imajo uskladiščena vina, to prijaviti. Dekret zavoda vinogradnike, posameznike, trgovce in industrije.

Prijaviti je treba količino vina, ki ga bo lastnik imel v zalogi opolnoči 31. avgusta 1984.

Prijave, za to so razpoložljive po le, je treba oddati na Tržaški občini in sicer v davčnem uradu. Zadnji rok prijave zapade 6. septembra.

Za kršitelje dekreta o prijavah so predvidene visoke globe, ki gredo od 300.000 lir do treh milijonov lir.

Opozorilo KZ dvolastnikom

Kmečka zveza opozarja dvolastnike, ki nameravajo sekati drva na ju-goslovanskem ozemlju, da pravočasno predložijo ustrezne prošnje. V ta namen naj se javijo v uradnih urah. Polg osebni dokumentov naj s seboj prinesejo še dvolastniško knjižico in številke parcel, njihovo površino, katastrsko občino ter količino drva. Prošnje bo Kmečka zveza sprejemala do 10. septembra.

Princ Karel bo obiskal mednarodni devinski zavod

Angleški prestolonaslednik Karel bo od 28. do 30. oktobra gost devinskega zavoda Združenega sveta in dežele Furlanije - Julijske krajine. Princ Karel, ki bo prvič na obisku v Italiji, pride v Trst v svojstvu predsednika mednarodne ustanove, ki upravlja zavode Združenega sveta širom po svetu.

V ponedeljek, 29. oktobra bo sin kraljice Elizabete II. prisostvoval v gledališču Verdi slavnostnemu odprtju tretjega akademskega leta mednarodnega devinskega zavoda, ki ga bodo ob tej priložnosti poimenovali po Lordu Mountbattenu. Karel, ki ga bo na obisku spremljal britanski veleposlanik v Rimu, se bo med drugim srečal s predsednikom deželnega odbora Comellijem ter s tržaškimi in z devinsko-nabrežinskimi občinskimi upravitelji. Sprejem na nabrežinskem županstvu bo v torek, 30. oktobra ob 18. uri. Med njegovim obiskom v Devinu bo na tamkajšnjem gradu zasedalo mednarodno vodstvo zavoda Združenega sveta.

PSI o položaju v čistilnici Aquila

Deželni svetovalec Carbone in pokrajinski tajnik PSI Seghene sta se pred kratkim srečala s člani socialistične celice v čistilnici Aquila. Na srečanju je padlo več kritičnih pripomb na račun prisotnosti in dejavnosti sindikalnih predstavnikov znotraj obrata, ki se po mnenju PSI v zadnjem času res niso kdove kako izkazali. Socialistični aktivisti so tudi vzeli na znanje zaskrbljujoč položaj, v katerem se je znašla čistilnica in med drugim očitali njenemu vodstvu, da zavlačuje z razčiščenjem odnosov z deželno vlado, ki je baje pripravljena priskočiti na pomoč obratu.

Protipožarne poti v parku Ville Giulie

V parku Ville Giulie so pričeli z deli za protipožarne poti. Osrednja pot, ki naj služi gasilcem v primeru požara, je že pripravljena, potrebne pa so še stranske poti.

Park omenjene vile je eden izmed najlepših in najbolj opremljenih za rekreativne dejavnosti daleč naokoli. Tu je izpeljana trim-steza, postavljeno je večje število telovadnega orodja, pripravljene so mizice za piknike. V razsežnem parku (30 hektarjev) živijo različne divje živali, kot so srne in zajci.

Smrt upokojenca v Domu ostarelih

Nočnega čuvaja Doma za ostarele v Ul. Pascoli 31 je predvčerajšnjim zvečer čakalo neprijetno presenečenje. Ko je začel svoj večerni obhod po hodnikih in sobanah Doma je opazil na tleh v mlaki krvi negibno telo enega od rednih obiskovalcev. Takoj ga je spoznal za 87-letnega Ettorea Lussija, ki ga je še malo prej ena od bolničark Doma videla mirno spati v spalnici. Dežurni zdravnik Rdečega križa je lahko le še ugotovil smrt, preiskovalci in osebje Doma pa so prepričani, da je priletni mož, ko se je odpravil v kopalnico, nerodno padel in usodno udaril z glavo ob tla.

Le nekaj ur prej so v Ul. Industrije 6 gasilci in policisti na poziv sosede vdrli v stanovanje 66-letnega Andree Pophova ter ga našli mrtvega. To sta le dva člana v dolgi verigi samotnih smrti v Trstu, ki »kosi-jo« v vrstah najšibkejših in najslabotnejših — ostarelih ljudi.

Rajonski sveti

● Svetoivanski rajonski svet se bo sestal v ponedeljek, 3. septembra, ob 19.30 na svojem sedežu na Bošketu 3. Na dnevnem redu ima sporočila predsednika, mnenja o nekaterih važnih občinskih odlokih in odobritev zapisnikov.

31. 8. 1982 31. 8. 1984

Ob drugi obletnici smrti nepozabnega moža

Ludvika Pertota

se ga z žalostjo spominja

žena Štefanija

Nabrežina, 31. avgusta 1984

Z obiskov pri naših gostincih

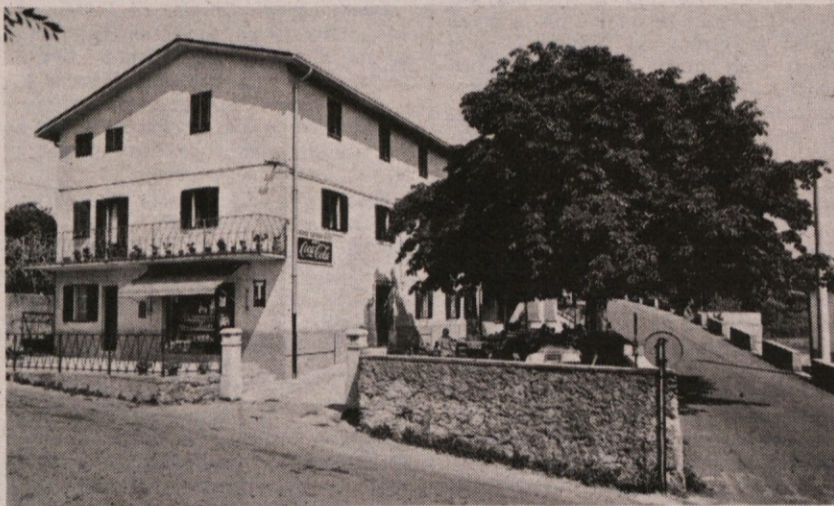
Gostilna Gruden v Šempolaju že 80 let priljubljen cilj domačih in tujih gostov

Popotnik, ki se vozi iz Nabrežine proti državni meji, bo v Šempolaju, ob križišču poti, ki vodi v Prapro, uzrl gostilno Gruden. Avtomobil lahko parkira na bližnjem trgu in obišče gostilno. Lastnika Vanda in Lino Doljak ga bosta prijazno sprejela in mu postregla.

Gostilna Gruden so zgradili leta 1900 dedje gospe Vande, obratovati pa je začela leta 1904. Ko so gostilno dogradili, so ji domačini dali ime »Nova hiša«. V vsej okolici poznajo gostilno prav pod tem imenom. Sicer pa ta ni edini vzdevek, s katerim je gostilna poznana. Včasih so jo imenovali tudi »Hotel«. Tu so se namreč ustavljali železničarji, ki so bili zaposleni v Nabrežini in so imeli na jopičih prišite zlate gumbke, kot vrtarji velikih tržaških hotelov. Vaški šalivec je to opazil in ustrezno prekrstil gostilno.

Gostilna se je s časom večala. Tako so leta 1959 dogradili sobe za penzion. Gostilna deluje namreč tudi kot penzion in ima na razpolago sedem postelj. »Lani smo se odločili, da popolnoma obnovimo gostilno. Dela so prevzela in dokončala domača podjetja«, nam je povedal Lino.

Kuhinjo vodi sin Simon, ki je pred leti diplomiral za kuhinjskega šefa na šoli ENALP. Jedi so v glavnem domače, kraške. Gost lahko izbira med številnimi prvimi in drugimi jedmi, tako da je poskrbljeno za vsak okus. V gostilni pripravljajo, med drugim, tudi divjačino. Slaščice in kompoti so vsi domače proizvodnje. Letos je dobila gostilna Gruden na gastronomskem vodniku tednika Espresso kar 12,50 od možnih 20 točk. Vanda nam je povedala, da prihajajo gostje predvsem iz Trsta in Tržiča, njihov okus pa je usmerjen na lahko,

domačo kuhinjo brez prevelikih količin začimb.

Lino nas je popremil tudi v klet, kjer smo za pokušnjo lahko izbirali med številnimi vrstami briškega in kraškega domačega vina. Najraje bi kar vse po vrsti poskusili, a nas je pri tem zadržala poklicna etika.

Lino Doljak je aktiven tudi v Slovenskem gospodarskem združenju, kjer je odbornik pri gostinski sekciji. »Združenje ni važno samo zaradi tega, ker nam vodi vse administrativne posle in nas s tem bistveno razbremeni pri delu,« nam je o tem povedal, »važno je tudi zaradi tega, ker imamo v združenju možnost izmenjave mnenj in izkušenj. Vsekakor si združenje počasi pridobiva nove člane in to je najboljšje priznanje za opravljeno delo.« Lino je na združenju obnem zboru postal tudi član upravnega sveta Kmečke in obrtne hra-

nilnice in posojilnice iz Nabrežine. Na vprašanje, kaj ga spodbuja k takšni aktivnosti, nam je povedal: »Menim, da ni nobena gospodarska dejavnost tako vključena v socialno tkivo naših vasi, kot prav gostinstvo. Temu ustrežno se mora vsak sposoben gostilničar prilagoditi novim razmeram in delati, da se bodo stvari v neki daljši perspektivi izboljšale.«

Ko smo odhajali, smo pred gostilno srečali starejšo gospo, ki je preganjala toploto v kostanjevi senci. Iz pogovora smo izvedeli, da je že leta zvest gost gostilničar, nato pa je nadaljevala: »V Šempolaju sem se vedno dobro počutila. Tu kraljujeta mir in narava. Ko pride človek iz mestnega hrupa v to okolje, prav oživi. Tudi postrežba je odlična in vsi so zelo vljudni z mano, tako da se počutim bolje kot doma.«

W. Š.

Tudi člani godb iz našega zamejstva na 6. taboru pihalnih orkestrrov

V dneh od 20. do 26. avgusta je v Zrečah potekal 6. tabor Združenja pihalnih orkestrrov Slovenije (ZPOS), ki so ga priredili, poleg že omenjene ZPOS, Zveza kulturnih organizacij Slovenije ter Pihalni orkester Slovenske Konjice. Tabora se je udeležila tudi skupina članov godb iz Nabrežine in s Proseka. Mentorji tečaja so bili glasbeniki evropskega nivoja. Naj tu omenimo Alojza Zupana, Josipa Mihelčiča, Jožefa Žitnika in kapelnika orkestra tabora Jožeta Hriberca. Prisotni na taboru so obiskovali vaje orkestra zjutraj in popoldne, tako da so na koncu tabora lahko predstavili kar šest skladb in vrsto koračnic. Te skladbe je orkester tabora predstavil kar na treh koncertih, in sicer v hotelu Dobrava v Zrečah, v zdraviliškem parku Dobrna in v Kulturnem domu Slovenske Konjice. Koncert je posnela RTV Ljubljana in bo v kratkem na sporedu. Organizatorji so priredili tudi razne izlete. Na enem izmed teh je orkester igral udeležencem državnega prvenstva v oranju s traktorji. Omembe vredno je, da je bil Sergio Gratton, član nabrežinske godbe, najmlajši udeleženec tečaja za dirigente, kar je vsekakor spodbudno glede na kvaliteto raven naših godb in na izredno priljubljenost, ki jo te uživajo pri našem občinstvu.

Drevi v Sosljanu koncert znanega tržaškega kvarteta

V Sosljanskem zalivu bo drevi ob 21. uri nastopil kvartet Fabia Minija, ki izvaja zelo kvalitetno meodično jazz glasbo. Mini, ki je kitarist in tudi komponist, je dolgo let eden najožjih sodelavcev tržaškega kantavtorja Alfreda Lacosegliaza.

Drejni koncert bo prva prireditel v okviru pobud socialnega centra devinsko - nabrežinske občine. Jutri, v soboto, pa bo vedno v Sosljanu nastopila glasbena skupina »Istranova«.

Nastop te skupine je bil najavljen že za prejšnjo soboto, a je nato odpadel zaradi s'abega vremena.

V soboto, 8. septembra, bo gost socialnega centra devinsko - nabrežinske občine kabaretna skupina »Le Balcon« s satirično predstavo Toč. Predstava bo v Šempolaju. V drugi polo-

vici septembra pa bosta na sporedu koncerta komorne glasbe. Nastopila bosta skupini »Cembalo ensemble« iz Mavhinj in skupina »King's Pavine«. Oba koncerta bosta v stari štivanski cerkvi. (db)

šolske vesti

Državno učiteljsko A. M. Slomšek v Trstu s priključeno vzgojiteljsko šolo sporoča, da se vstopni in popravni izpiti začnejo jutri, 1. septembra t.l., ob 8.30 s pisno nalogo iz italijanščine. Nadaljnji urnik bo izbešen na oglasni deski zavoda.

Poklicni zavod Jožef Stefan sporoča, da se pričnejo jutri, 1. septembra, ob 8.30 popravni izpiti s pisno nalogo iz slovenščine. Celoten razpored popravnihih izpitov je razbešen na oglasni deski.

Tečaji 150 ur za delavce. Na srednjih šolah I. Cankar pri Sv. Jakobu in S. Gregorčič v Dolini se vrši vpisovanje za tečaj 150 ur v šolskem letu 1984-1985 za tiste, ki bi radi dosegli diplom nižje srednje šole. Na tečaj se lahko vpišejo vsi, ki so že izpolnili 16. leto starosti.

Drž. trg. tehn. zavod »Žiga Zois« z oddelkom za geometre sporoča, da se bodo popravni izpiti pričeli 1. septembra letos po naslednjem razporedu: Pisne skušnje: jutri, 1. 9., ob 8.30: italijanščina, slovenščina, stenografija, trgovsko računstvo (2. A), trgovinstvo (3. B, 4. B), tehnično risanje, gradbeništvo (4. geom.); 3. 9., v ponedeljek, ob 8.30: angleščina, nemščina (3. A), matematika (geom.), trgovinstvo (3. A); 4. 9., v torek, ob 8.30: nemščina (1. A in 2. B), knjigovodstvo, gradbeništvo (3. geom.); 5. 9., v sredo, ob 8.30: trgovsko računstvo (2. B).

Razpored uстных izpitov, ki se bodo pričeli v torek, 4. septembra, je objavljen na oglasni deski zavoda.

gledališča

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA

Sejna dvorana I. VIDEOKLUB Cankarjevega doma vabi svoje člane v Cankarjev dom 4., 11., 18. in 25. septembra ob 19. uri.

Srednja dvorana V petek, 7. septembra ob 11. uri: Ningyo-Nihon-Fudoki, gostovanje lutkovnega gledališča PUK iz Tokia.

kino

Ariston 21.15 »Saranno famosi«. Na prostem, v primeru slabega vremena v dvorani. Fenice 18.00-22.15 »Io Caligola«. P. O'Toole, T. A. Savoy. Prepovedan mladini pod 18. letom. Nazionale Dvorana št. 1 15.30 — 22.15 »Body play« Prepovedan mladini pod 18. letom. Dvorana št. 2 15.30 — 22.15 »La casa«. Dvorana št. 3 15.30 — 22.15 »La gang dei seduttori colpisce ancora«. Grattacielo 17.00 — 22.15 »Bachelor party - Addio al celibato«. Mignon 16.30-22.15 »Dimensione violenza« Prepovedan mladini pod 18. letom. Aurora 16.30-22.00 »Tanto calore« Prepovedan mladini pod 18. letom. Capitol 17.00 »Cenerentola«. Vittorio Veneto 17.00-22.00 »La spata«. Lumiere V soboto začetek sezone 84/85 s filmom »La chiave«. Radio 15.30-21.30 »Erotica Lea« Prepovedan mladini pod 18. letom. Alcione 16.00-22.00 »E io mi gioco la bambina« — za vsakogar.

razstave

V TK galeriji, Ul. sv. Frančiška 20, skupinska grafična razstava. Jutri, 1. septembra, ob 18. uri bodo v občinski galeriji v Palači Costanzi odprli razstavo slikarja Maura Reggianija.

darovi in prispevki

N.N. daruje 10.000 lir za Skupnost družina Opčine. Ob obletnicah smrti pokojnega Giuliana in Mirota Čuka darujeta Gabrijela in Lidija Čuk iz Trebč 50.000 lir za Skupnost družina Opčine. V počastitev spomina Ide Ivančič darujeta Vlasta in Jelka 50.000 lir za KD I. Cankar. Namesto cvetja na grob Ide Gruden daruje Anita Pirc iz Saleža 10.000 lir za SKD Vigred - Šempolaj. V spomin na pok. Maksa Guština daruje Stanko Škabar (Col 40) 20.000 lir za ANPI - Repentabor. Ob obletnici smrti Marice Škabar daruje svakinja Marija Škabar (Repen 4) 20.000 lir za ANPI - Repentabor. Namesto cvetja na grob Jožice Škrk-Šušteršič daruje Ivo Grilanc iz Nabrežine 50.000 lir za spomenik padlim v NOB iz Prečnika. V spomin na Gizelo Dovšak vd. Sedmak (Križ) na Talko Ban roj. Ota, na Milkota Emilija, na Milkota Čuka (Prosek) in na Marijo Danev (Filipovo) da-

DRAGA 84 PARK FINZGARJEVEGA DOMA OPČINE

Danes, ob 17. uri predstavitev sodelujočih, nato predavanje »Kje, domovina, si?«

včeraj-danes

Danes, PETEK, 31. avgusta

RAJKO

Sonce vzide ob 6.25 in zatone ob 19.45 — Dolžina dneva 13.20 — Luna vzide ob 12.07 in zatone ob 22.19.

Jutri, SOBOTA, 1. septembra

STEFAN

Vreme včeraj: temperatura zraka 26,8 stopinj, zračni tlak 1018,9 mb pada, veter severozahodnik 4 km na uro, vlaga 51-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 22,8 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Nicoletta Montanaro, Carlo Sanabor, Ambra Di Meglio, Dejan Mahne - Kalin, Damir Crismancich, Martina Clai, Andrea Tical.

UMRLI SO: 83-letna Libera Della Rosa por. Spadaro, 63-letni Mario Blasina, 79-letna Maria Toriser Apollonio, 85-letna Maria Braicovich vd. Kesler, 78-letni Antonio Salvi, 73-letna Vittoria Martincic por. Delben, 84-letna Ludmilla Zaic vd. Micheli, 79-letni Vincenzo Di Gioia.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 8.30 do 20.30)

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10, Lonjerska cesta 172, Feretici, Milje (Lungomare Venezia 3). (od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30) Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 20.30 dalje)

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6, Feretici, Milje (Lungomare Venezia 3).

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesljan: tel. 209-197.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpriznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razna obvestila

Slovenska skupnost — sekcija Dolina priredi 1., 2. in 3. septembra tradicionalni »Naš praznik« v Boljuncu na prostoru pri občinskem gledališču »F. Prešeren«. Jutri zvečer igra ansambel Pomlad, v nedeljo in ponedeljek pa mladinski ansambel Zvezde z Opčin. Glavni kulturni program se bo odvijal v nedeljo popoldne od 17.30 dalje. Nastopajo godba na pihala Breg, mešani pevski zbor KD Pod skalo iz Črnege kala, tamburaški ansambel PD Prešeren iz Boljunca. Govorila bosta tajnik sekcije Sergij Mahnič in deželni tajnik prof. Andrej Bratuž. Vabljeni!

Glasbena matica obvešča, da je vpisovanje za nove gojence od 3. do 11. septembra od 8.30 do 12. ure na sedežu šole, Ul. R. Manna 29. tel. 040/418605. Praznik ŠD Polet z vrtno zabavo bo jutri, 1., v nedeljo, 2. in ponedeljek, 3. septembra, od 17. do 24. ure na dvorišču Prosvetnega doma na Opčinah. Jutri ob 18.30 košarkarska tekma Polet - Jadran; v nedeljo ob 18. uri nastop kotalkarjev s predstavitvijo evropskega prvaka Sama Kokorovca. Osebnih ples. Za jedajo in pristno domačo kapljico poskrbljeno.

izleti

Sekcije VZPI - ANPI v občini Dolina priredi v soboto, 8. septembra, izlet v Koprivnik pri Kočevju, ob priliki srečanja in proslave ob 40. obletnici zmagovitih bojev v tem kraju. Vpisovanje do torka, 4. 9., pri vaških sekcijah. Vabljeni!

SPDT obvešča, da je še nekaj prostih mest za avtobusni izlet na planino Jezero 1. in 2. septembra. Odhod avtobusa jutri, 1. septembra, ob 14. uri izpred sodnijske palače.

Sekcija KPI G. Zol - Pončana organizira 22. in 23. septembra 2-dnevni izlet v Emilijo Romagna z ogledom Marzabotta. Vpisovanje in informacije v Ljudskem domu, Ul. Ponziana 14, tel. na št. 764-047.

Deželna podpora za popravilo javnih stavb in pokopališč

Deželni odbor je na predlog odbornika za javna dela Bombena odobril finančni sklad za popravila občinskih stavb in pokopališč v dvainpetdesetih občinah Furlanije - Julijske krajine. V 26 občinah bodo v naslednjih dveh letih letih potrošili pet milijard in 300 milijonov lir, katerim je treba dodati še 880 milijonov lir »una tantum«, za popravila občinskih sedežev, v drugih občinah pa bodo tudi v naslednjih dveh letih letih uporabili sklad štirih milijard in šeststo milijonov lir za obnovitev in popravila pokopališč.

Ta javna finančna podpora spada v okvir deželnega zakona št. 33 iz maja 1978, sklada pa se bodo med drugimi lahko poslužile tudi občine Špeter Slovenov, Milje in Dolina.

OBVESTILO VINOGRADNIKOM

Devinsko-nabrežinska občinska uprava sporoča, da zapade 6. septembra rok za prijavo vina, ki ga imajo vinogradniki na zalogi 31. avgusta. Prijavo je treba vložiti na posebnih obrazcih (B/1 ali B/2) od 1. do 6. septembra na županstvu, soba št. 2.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

Moški pevski zbor V. Vodnik obvešča, da bo začel z vajami v torek, 4. septembra, ob 21. uri v društvenih prostorih.

SKD Vigred - Šempolaj priredi danes 31. t.m., ob 20.30 na trgu pri cerkvi v Šempolaju koncert narodnozabavnega ansambla TAIMS. Sodelujejo čarovnik Vikij in napovedovalec Peter Cvelbar.

čestitke

Ob rojstvu prvorojenke VERONIKE čestitajo Majni in soprozi učenci in starši 2. razreda celodnevne osnovne šole M. Samsa od Domja.

Družino Lojzeta, Neve in Darjota Furlana je osrečilo rojstvo malega

DEANA

Srečni družini čestita, malemu Deanu pa želi vso srečo v življenju

Društvo slovenskih lovcev F-JK »Doberdob«

mali oglasi

MOŠKI, dobro situiran, bi rad spoznal žensko, po možnosti prosto, staro nad 50 let. Pisati na Oglasni oddenek Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst pod šifro »Jesena«.

OSMICO je odprl Stanko Milič iz Zgonika št. 34. Toči belo vino in teran. PO UGODNI CENI PRODRAM Alfa 1750 na plinski pogon, s priključkom za prikolico. Tel. 228-473 ob opoldanskih in večernih urah.

PRODAM Autobianchi 112/Elite, letnik '81; Renault 5, 4 vrat, letnik '81; motor Benelli 125, letnik '79. Tel. 227-284.

MOŠKI, mlajši od 50 let, bi želel polovico dopusta pomagati pri trgatvi ali opravljati kako drugo delo v Italiji. V ostalih mesecih bi sprejel primerna dela ob prostem času v kraju od Trsta proti Kopru. Pisemne ponudbe na Oglasni oddenek Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6 - 34137 Trst — pod šifro »Vinogradniki ali drugi«.

PRODAM Opel Kadet/1200, letnik '80, v izredno dobrem stanju. Tel. 280-579. VESPO piaggio 200 cc, 4 mesece staro, 500 prevoženih km prodam po ugodni ceni. Ponudbe poslati goriki upravi PD, Ul. 24. maja 1, tel. 0481/83382.

OSMICO je odprl Josip Gruden iz Samatorce 6/A. Toči belo vino in teran. ZLATO, zlate kovance kupi ali ugodno zamenja zlatarna Sosič - Narodna ulica 44, Opčine - Trst.

E.Fermi

Aranžerji
Programaterji
Finančni izvedenci
Uradniško
knjigovodstvo
Stenografija
in strojeopisje
Tajništvo
Slikarstvo

TRST - UL. CORONEO 1
TEL. 732042 - 732423

Drobec zgodovine, ki ne sme v pozabo Prisotnost Židov v Mariboru

Ko brskam po preteklosti (in sedanjosti), venomer naletim na podobnosti ali celo enakosti med Judi in Slovenci, med usodo enih in drugih: oboji so se morali prerivati skozi zgodovino, oboji so ji morali kljubovati, oboje združuje zavest skupne preteklosti, kultura, omika.

V Jevrejskem pregledu, glasilu Zveze občin jugoslovanskih Židov, sem zasledil imeni Zdenke in Janka Lipovca iz Maribora, dobitnikov tretje nagrade natečaja Zveze za 1983 s študijo o mariborskih Židih. Ker je zgodovina Židov zaradi njihove vloge v srednjeveškem gospodarstvu na Slovenskem bistveni del slovenske zgodovine in ker me ta tema še posebej zanima, sem si od njiju izposloval vso potrebno bibliografijo; iz le-te in še posebej iz študije dr. Vladimira Travnerja je nastal tale sestavek. Danes je v Mariboru le 8 članov židovske občine, kar jasno pove, kakšne so perspektive...

Prve vesti o Židih na Slovenskem izvirajo iz 9. in 10. stoletja. V večjem številu pa so se naselili v teku 12. do 14. stoletja. Po ukazu papeža Inocenca III. (1215) in poznejših predpisih so morali stanovati ločeno od ostalega prebivalstva v getih ali, kakor so se običajno imenovali pri nas, židovskih ulicah. Ti predpisi pa se v slovenskih krajih niso venomer strogo izvajali.

Židje so bili izključeni iz javnih služb in cehov, ter so se mogli baviti le s prostimi poklici. Pačevati so morali deželnim knezom in mestom poleg splošnih davkov še poseben židovski davek. Morali so nositi posebne židovske znake; na Slovenskem zlasti rumene krpe na hrbtu, visoke rumene klobuke, dolge halje in palice. Živeli so po svojih verskih predpisih in običajih. Svoje občinske zadeve so upravljali samostojno.

V trgovskih in denarnih poslih so smeli zahtevati od krščanskih dolžnikov jamstva in znatne obresti. Malokdo ve, da je med Židi prepovedano vsakršno posojanje denarja sobratom proti plačilu obresti, če je vzrok temu potreba; če pa gre za posel, posojanje kapitala, so obresti dovoljene. Judovski zakon je celo tako strog glede tega, da prepove judovskemu dolžniku, ko gre za izposojanje denarja zaradi življenjskih stisk, da bi pozdravil svojega dobrotnika Žida, če ni bil pozdrav med njima že prej, pred posojilom, v navadi. Ker je bilo prepovedano kristjanom lotiti se takih poslov, so izposojanje denarja »zaupali« nekristjanom, Židom, ki pa niso imeli možnosti, da bi se drugače preživljali. Tako imenovano »židovsko oderuštvo« je posledica nič kaj »krščanskega« obnašanja kristjanov.

Kdaj so prišli prvi Židje v Maribor, se ne da ugotoviti. Gotovo so živeli tu že nekaj desetletij pred 1277, ko se prvič omenja židovska četrt. Tu so imeli svojo sinagogo, ki je bila majhna in preprosta. Na majhnem trgu pred sinagogo so se shajali prebivalci geta k posvetovanjem in razpravam. Predstojnik geta je bil rabin ali židovski mojster. Duhovna oblast rabina je bila omejena na skrb za božjo službo, razlago tore in talmuda ter sodelovanje pri obrezovanjih, zarokah, porokah in pogrebih. Imel je pravico izrekat skupno z izvoljenimi člani odbora po predpisih talmuda globe, zaporne kazni in izobčenje. Solil je tudi v civilnih sporih med svojimi verniki in upravljal občinsko premoženje. Poleg tega je po nalogu oblasti določal in pobiral davke in druge javne dajatve. Rabin se ni smel baviti z drugimi posli, zaradi tega so skrbeli za njegove potrebe občani.

Najstarejši znani mariborski rabin je bil Abraham (u. 1379). Eden izmed naslednikov Abrahama je bil Isserlein ben Aron, imenovan tudi Isserlein iz Kremsa. Cesar Rupert Palatinski ga je leta 1407 imenoval za vrhovnega rabina nemške države. Njegov vnuk je bil Isserlein ben Petahja (r. 1399, u. 1460), največji duh židovstva na Slovenskem. Poleg rabina je bil najvažnejši občinski funkcionar šames. V sinagogi je opravljal službo »cerkornika«, razen tega pa kot občinski tajnik skrbel za vse tekoče posle, vodil zapisnike, skliceval v primerih stečajev v sinagogo upnike in dolžnike itd. Pomemben moč je bil tudi občin-

ski mesar, ki je k'al živino po ritualnih predpisih. Manjši pomen so imeli kantorji, ki so skrbeli za petje v sinagogi, in občinski stražarji. V medsebojnem občevarju so se mariborski Židje posluževali jezika jidiš. Da so razumeli tudi slovenski, je umevno, ker so imeli pogoste opravke s podeželskimi prebivalci. Rothmüller poroča v listu Židov (1928), da vsebuje jidiš tudi mnogo slovenskih besed. Židje pa so bivali tudi izven svoje četrti. Tudi v bližnji okolici so imeli posetva, zlasti vinograde, ki so jih pridobili kot zapadle zastave za posojila. Zemljišč Židje niso obdelovali osebno, temveč po svojih krščanskih nameščencih in najemnikih.

Židovsko prebivalstvo v Mariboru ni bilo nikdar stalno, le malokatera rodbina je vztrajala dve ali celo tri pokolenja. Največ jih je bilo v Mariboru okoli 1410. Takrat so utegnili tvoriti morda celo četrtino vsega prebivalstva.

Brutalnih pregonov Židov v Mariboru kronike ne beležijo. Predvsem so bili Židje menjalci in posojevalci denarja. Ta posel je bil zlasti važen, ker je bil denar redek, njegova vrednost pa zaradi pogostih preklecev in novih emisij nestalna. Višek je doseglo židovsko denarno gospodarstvo v drugi polovici 14. stoletja. Nekateri Židje so bili uslužbeni kot plačilni mojstri pri mariborskih plemičih. S posojevanjem so se bavile tudi Židinke.

Važni so mariborski Židje tudi kot trgovci. Njihova trgovina je cvetela zlasti do 1445, ko jim je Friderik III. na prošnjo deželnih stanov prepovedal trgovati z benečansko robo razen z vinom, ki so ga dobili v zastavo. Kako obsežna je bila njihova trgovina, dokazujejo florentinski in češki zlatniki iz 1312 - 1329, ki so jih našli leta 1931, ko so zidali neko hišo v nekdanjem getu. Bavili so se tudi z obrtjo, čeprav jim je bilo to prepovedano. Zlasti so se udejstvovali kot zlatarji in izdelovalci pečatov. Siromašni Judje so se udingali tudi kot delavci in splavarji. Že od davnine so sloveli Židje in Židinke kot spretni zdravniki. V Mariboru se omenja Hajmb, ki je vršil zdravniško prakso okoli 1452.

V začetku 15. stoletja, posebno pa od 1450 dalje, se je položaj Židov vedno bolj slabšal. Zaradi gospodarskega razvoja krščanskega meščanstva, pogostih novčnih obnov in preklecev ter splošne gospodarske krize je zgubila židovska skupnost mnogo na pomenu. In ko so nastopili kot posojevalci denarja in bankirji krščanski meščani, je usahnil židovskim posojevalcem glavni vir dohodkov.

Maksimilijan I. je 1496 ukazal Židom, da morajo zapustiti štajersko in Koroško. Temu trdemu povelju so se morali vdati, prodali so svoja imetja in zapustili za vedno mariborski geto. Iznanci so se naselili v Trstu, na Dunaju, največ pa jih je odšlo v »Sedmero občin«. Od tod so prišli njihovi potomci na Moravsko, Poljsko, v Gradiško, Gorico, severno Italijo in s'ednjič v Dalmacijo. Spomin na Maribor so ohranili v razširjenih židovskih imenih Marburg (Marpurg ali Morpurck), Marburger, Morpurghi in Morpurgo. Z izgonom Židov iz Maribora 1497 je po skoraj 250 letih mariborski geto prenehal in z njim zanimivo poglavje mariborske preteklosti.

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

- 13.00 Poletni maraton
Spartacus - balet
- 13.00 Dnevnik
- 13.45 Giorno d'amore - film
Igrajo: Marcello Mastroianni, Marina Vlady, Lucien Gallas
- 15.25 Mister Fantasy - glasbena oddaja
- 16.20 Tarzan il magnifico - 2. del
- 17.00 Il ritorno del Santo - TV film
- 18.00 Al Paradise - glasbena oddaja
- 19.40 Almanah - Vremenske razmere
- 20.00 Dnevnik
- 20.30 Il pianeta vivente - dokumentarec
- 21.30 Dnevnik
- 21.40 Rim: atletika
- 23.35 Dnevnik 1 - Zadnje vesti - Vremenske razmere

Drugi kanal

- 13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
- 13.15 Due e simpatia
Dicassette momenti di primavera - 4. nadalj.
- 14.20 Questestate: kviz, glasba, filmi
Profesor Balthazar - risanka

- L'amico cavallo - dokumentarec
- Atlas Ufo Robot - risan film
- 16.55 Il gabbiano - film
- 18.30 Dnevnik 2 - Šport
- 18.40 Lady madama - TV film
- Meteo 2 - Vremenske napovedi
- 19.45 Dnevnik 2 - Poročila
- 20.30 La vedova rossa - 2. nadalj.
- 22.00 Dnevnik 2 - Večerne vesti
- 22.10 L'asso della Manica - TV film
- 23.00 Todi: Košarka
- 23.45 Dnevnik 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

- 19.00 Dnevnik 3
- 19.25 Esercizi di memoria »Raffaele Mattioli«
- 20.00 Sola in vzgoja: Panorama Evrope v XX. stoletju
- 20.30 Beneški bienale '84
- 21.15 Recital mezzosopranistke Marilyn Horne in pianista Martina Katza
- 22.50 Dnevnik 3
- 23.15 Filmska kamera in spomini
- 23.25 Speciale Orecchicchio: Natalie - glasbeni program

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Koper

- 14.00 Odprta meja - Videoteleks

V današnji Odprti meji bodo na sporedu tudi naslednje vesti:

- TRST — Seminar o prevozih EGS
- CORICA — Začetek tekmovanja v zborovskem petju »Seghizzi«
- RONKE — Odhod Tržaškega partizanskega pevskega zbora v Sovjetsko zvezo
- TRST — O pomenu združevanja boljših športnikov v ekipe

- 17.00 Odprta meja - Videoteleks
- 17.30 Motor - TV film iz serije Salut Champion
- 18.25 Bog Bizon - dokumentarec
- 19.00 Risanke
- 19.30 TVD Stičiče
- 19.50 Aktualna tema
- 20.20 Portugalske počitnice - film
Igrajo: Francoise Arnoul, Michel Auclair, Jean Pierreumont.
- 21.50 TVD Vse danes
- 22.00 Glasbena oddaja
- 22.45 Zeit im Bild - Čas v sliki

Ljubljana

- 17.50 Teletekst RTV Ljubljana
- 18.05 Poročila

- 18.10 Domači ansambli: Ansambel Franca Miheliča
- 18.40 Trnov grad, otroška nadaljevanka
- 19.10 Risanke
- 19.24 TV in radio nocoj
- 19.26 Zrno do zrna
- 19.30 Dnevnik
- 19.55 Vreme
- 20.00 Kondorjev let: Led, veter in ogenj, dok. serija
- 21.00 Ne prezrite
- 21.15 B. Binns: Proti vetru - Vprašanje krivde, nadaljevanka
- 22.05 Dnevnik
- 22.20 M. Dolenc: Gorenčev vrag - nadaljevanka

Zagreb

- 15.50 Videostrani
- 16.00 Gore sveta, dok. oddaja
- 17.00 Risanke
- 17.05 Umor kita, serijski film
- 18.00 Poročila
- 18.05 TV koledar
- 18.15 Avtogrami - otroška serija
- 18.45 Narodna glasba
- 19.30 Dnevnik
- 20.00 Derrick - serijski film
- 21.05 Zabava vas Miki Jevremovič
- 21.50 Dnevnik
- 22.05 V petek ob 22. uri - kulturni mozaik

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

- 8.30 Alice - TV film
- 9.00 Phyllis - TV film
- 9.30 Una vita da vivere - TV roman
- 10.30 Lacrime di sposa - film
Igrata: Achille Togliani in Lucia Banti
- 12.00 I Jefferson - TV film
- 12.25 Lou Grant - TV film
- 13.25 Sentieri - TV roman
- 14.25 General Hospital - TV film
- 15.25 Una vita da vivere - TV roman
- 16.25 Mary Tyler Moore - TV film
- 17.00 Hazzard - TV film
- 18.00 Tarzan - TV film
- 19.00 I Jefferson - TV film
- 19.30 Baretta - TV film
- 20.25 Super Help - igra, ki jo vodi Fabrizio Carminati in Stefano Santospago
- 22.25 I Jefferson - TV film
- 23.00 Športna oddaja
- 24.00 Squali d'acciaio - film
Igrata: William Holden in Nancy Olson

RETEQUATTRO

- 8.30 Risanke filmi
- 10.10 Magia - TV novela
- 10.50 Fantasilandia - TV film
- 11.45 Tre cuori in affitto - TV film
- 12.15 Scooby Doo - risanke
- 12.40 Star Blazers - risanke
- 13.10 Prontovideo
- 13.30 Fiore selvaggio - TV novela
- 14.15 Magia - TV novela
- 15.00 Che fine ha fatto Joy Morgan - film
- 17.00 Scooby Doo - risanke
- 17.30 Giatrus - risanke
- 18.00 Truck Driver - TV film
- 18.50 Tre cuori in affitto - TV film
- 19.25 Chips - TV film
- 20.25 I predatori dell'idolo d'oro - TV film
- 21.30 Obiettivo Brass - film
Igrata: Sophia Loren in John Cassavetes
- 23.30 Quincy - TV film
- 00.30 Oggi sposi: sentite condoglianze - film
Igrata: Jack Lemmon in Barbara Harris

ITALIA 1

- 8.30 La grande vallata - TV film
- 9.30 Dolce novembre - film
- 11.30 Maude - TV film
- 12.00 Giorno per giorno - TV film
- 12.30 Lucy Show - TV film

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 - 10.00 Mozaik; 8.20 Trim za vsakogar; 8.45 Domače živali; 9.10 Po potek Ludwiga II.; 9.40 Slovenska poezija skozi stoletja; 10.10 Koncert Glasbene matice v Kulturnem domu v Trstu; 11.15 Glasbeni potpuri; 11.30 - 13.00 Opoldanski zbornik; Zapisniki na robu; 12.00 Roman v nadaljevanjih: Andrej Capuder: »Rapsodija 20« - vmes: Glasbeni potpuri; 13.20 Slovenski zbori in vokalne skupine na ploščah: Koroški akademski oktet, nato: Glasbena priloga; 14.10 - 17.00 Radijsko popoldne: Tri slovenske sestre; 130 let Družbe sv. Mohorja; 16.00 Plesna ura sede - vmes: Glasbeni listi; 17.10 - 19.00 Odprti prostor: Klasični album: nabožna glasba; 18.00 Kulturni dogodki, nato: Glasbena priloga.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

6.30, 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro, Koledar; 6.15 Vremenska napoved, cestne razmere, EP; 6.45 Prometni servis; 7.00 Zaključek; 13.00 Otvoritev - Danes na valu Radia Koper; 13.00 - 15.00 Mladinska oddaja: Pesem tedna Radia Koper; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Pogovor o...; 17.33 Piranski glasbeni večeri; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasbeno jutro - Koledarček; 6.35 Vreme na Jadranu; 7.00 Dober dan; 9.00 Štirje koraki; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Vprašajmo stilista; 10.35 Vrtljak; 11.30 Na prvi strani; 11.45 Saletto mercedes; 12.00 Glasba po željah; Popoldanski spored; 14.33 Poročila v nemščini; Popevka tedna; 14.45 La Vera Romagna; 15.00 Rubrika o kulturi in umetnosti; 18.00 Besede in glasba; 18.45 Piranski glasbeni večeri; 20.00 Zaključek.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.05 Glasbena kombinacija; 6.15 Autoradio flash; 9.00 Radio anch'io za ženske; 10.30 Iz Benetk, kino!; 11.00 Profumo, 11. nadalj; 11.20 Master; 11.30 Piccola Italia - dnevni variete; 13.15 Potniški tednik; 13.25 Master - glasbena oddaja; 13.56 Informacije za turiste; 14.30 Sola in vzgoja: Gore in alpinizem; 15.00 Radio 1 za vsakogar: Klaksong; 16.00 Il Paginone - poletni program; 17.30 Radio 1 - Ellington; 18.00 Evropski variete; 18.30 Modo e maniera; 19.15 Verska rubrika; 19.22 Audiobox Lucas; 20.00 Domani arriverà, radijska drama; 20.35 Življenje moškega; 21.06 Simfonični koncert; 22.45 Autoradio flash; 22.50 Glasbeni odmor; 23.05 Telefonski poziv.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 Dnevi; 7.20 Verska oddaja; 8.00 Otroštvo, kako, zakaj...; 8.05 Napoved programa; 8.45 Ritratto di giovane donna - 10. nadalj.; 9.10 Vacanza premio - poletna igra; 10.30 in 12.45 Ma che vuoi La luna?; 12.10 in 14.00 Deželni programi; 15.00 Nemogoči intervjuji; 15.42 Estate attenti, glasbeno potovanje; 19.00 Mavrica; 19.50 La contessa Maritza - opereta; 21.00 Le stelle del mattino - protagonisti lahke glasbe; 22.50 Radio 2 - jazz.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00 Poročila; 6.35 Vremenska napoved za pomorščake; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro otroci; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.20 Sprehod po tržnici; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Za solarje; 8.35 Od plošče do plošče; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Rezervirano za; 11.05 Ali poznate; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Iz glasbene tradicije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Večeri zvoki; 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših sporedov - Iz naših krajev; 13.20 Osmrtnice, obvestila in zabavna glasba; 13.30 Od melodije do melodije; 13.50 Človek in zdravje; 14.05 Od uverture do kola; 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Radio danes radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Vrtljak; 17.00 Studio ob 17.00 - glasba; 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela; 18.15 Gremo v kino; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Fojemo in godemo; 20.00 Na krilih petja; 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 - 24.00 Iz glasbene skrinje; 23.05 Literarni nokturno; 00.05 - 4.30 Nočni program.

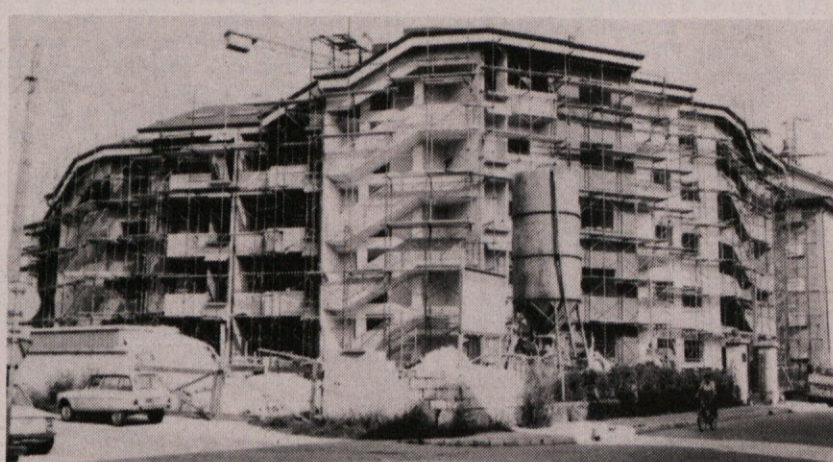
Poseg bo omilil stanovanjsko krizo

V Ul. Faiti dograjujejo stavbo s 26 novimi ljudskimi stanovanji

Z današnjim dnevom objavlja avtonomna ustanova za ljudske hiše za goriško pokrajino javni razpis za dodelitev 26 stanovanj v novi stavbi, ki jo gradijo v Ul. Faiti v Gorici, na vogalu z Ul. Cipriani. Stavba je zrasla na občinskem zemljišču, ki so ga z revizijo regulacijskega načrta pred petimi leti namenili za gradnjo ljudskih stanovanj.

Novo poslopje bo imelo tri vhode: z Ul. Faiti, z Ul. Cipriani in z vogala med obema ulicama. Ko bo stavba dokončana bo v njej 26 stanovanj. V večini gre za stanovanja, ki merijo od 73 do 87 kvadratnih metrov, katerim je treba za vsako dodeliti še od 40 do 50 kvadratnih metrov pritlikin. Izjemo predstavljajo štiri stanovanja z manjšo površino (49 kvadratnih metrov).

Z dograditvijo novih ljudskih stanovanj bo v Gorici delno omiljen problem stanovanjske krize, ki je, čeprav ni tako očitna kot v nekaterih drugih mestih, dokaj občuten problem tudi v našem mestu. Nova stanovanja bodo tako lahko predstavljala rešitev za nekatere mlade pare in za družine, ki morajo zapustiti sedanje bivališče zaradi sodnega izгона ali odloka druge pristojne oblasti. Prav za ti dve kategoriji je v razpisu za dodelitev stanovanj predvideno prednostno točkovanje, saj bodo novi (in tudi bodoči) pari dobili po 5 točk, pripadniki druge omenjene skupine pa po 6 točk. Razpis predvideva nadalje točkovanje po višini družbenega dohodka (po 3, 2 in 1 točko, če letni dohodek ne presega 133 16 ali 19 milijonov lir) in po

Gradbišče na vogalu med Ul. Faiti in Ul. Cipriani

številu družinskih članov (pol točke za vsakega člana).

Predvidena cena stanovanj gre od 50 za manjša, do 85 milijonov lir za večja stanovanja, kar pomeni približno po milijon lir za kvadratni meter površine. Predvideno je posojilo po zelo ugodni obrestni meri v višini 36 milijonov lir. Obrestna mera je različna za tri že zgoraj omenjene dohodkovne skupine in znaša 5,5, 9,5 ter 13,5 odst. Ostali denar bodo morali zmagovalci razpisa vložiti takole: 15 milijonov v roku 10 dni od odvestila o dodelitvi stanovanja, 15 milijonov v naslednjih 60 dneh, ostalo pa ob izročitvi stanovanja. Povedati je treba, da omenjene cene niso še dokončne, saj bo moral o dokončnih sklepati upravni odbor IA

CP, upoštevajoč stroške za koncesijo zemljišča, urbanizacijske stroške, dokončne gradbene in druge stroške.

Glede pogojev za sodelovanje na natečaju predvideva razpis italijansko državljanstvo, bivališče (ali opravljanje poklica) v naši deželi, dohodek do 19 milijonov lir letno, poleg tega pa še, da prosilci ne razpolagajo s primernim stanovanjem za družinske potrebe in da niso bili deležni drugih posegov s strani ustanove za ljudska stanovanja. Ostale informacije o razpisu in o dokumentih, ki jih je treba priložiti prošnjam, dobijo zainteresirani na sedežu IACP (Korzo Italia 116) vsak dan razen sobote od 10. do 12.30. Rok predstavitev prošenj zapade 30. septembra.

Pričetek vpisovanja v šolo Glasbene matice v Gorici

Letos podružnice v Sovodnjah, Doberdolu in Štandrežu

V ponedeljek, 3. septembra, se prično v pisarni Glasbene matice v Gorici, v Ulici della Croce 3, vpisovanja v šolsko leto 1984-85. To se bo pričelo že 13. septembra. Od 3. do 12. septembra bodo vpisovali učence za pouk klavirja, harmonike, violine, flaute, pa še stranskih predmetov za vse razrede. Če bi bilo povpraševanje po drugih instrumentih, npr. pihalnih (klarinet) ali trobil, bi pričele delovati tudi te sekcije.

Vpisovanje v šolo Glasbene matice bo vsak dan v uradnih urah od 10. do 12. in od 16. do 17. ure. Pojasnila dajejo tudi po telefonu šte. 84-508.

Naknadno bodo vpisovali tudi v podružnicah v Sovodnjah in v Doberdolu, kjer so te delovale že v prejšnjih letih. Letos bodo podružnico odprli tudi v Štandrežu, in sicer za sedaj le za pouk klavirja. Štandreška podružnica Glasbene matice bo v Domu Andreja Budala na Pilošču.

Goriško šolo Glasbene matice obiskuje vsako leto približno sto učencev. Ne gre le za splošno glasbeno izobrazbo. Nekateri učenci so imeli velike uspehe in so nadaljevali študij na srednjih in višjih glasbenih šolah.

Prispevki poklicnim in glasbenim šolam

Pokrajinska uprava obvešča, da je dežela dodelila financiranje za prispevke tehničnim, poklicnim in umetnostnim šolam ter šolam za bolničarje, ki ne prejemajo financiranja iz zdravstvenih skladov. Prispevke za preteklo šolsko leto bo razdelila pokrajina, ki bo morala pri tem upo-

štetati nekatere prednostne pravice. Privilegirani bodo poklicne šole, nato umetnostne in glasbene.

Zainteresirani morajo predstaviti prošnje v treh izvodih, od katerih mora eden biti na kolkovanem papirju, do 10. oktobra na sedežu pokrajinske uprave na Korzu Italia 55. Priložiti morajo sledečo dokumentacijo: poročilo o lanskim in program letošnje dejavnosti s številom učencev in vzgojiteljev v obeh šolskih letih, obračun za leto 1983-84, proračun za leto 1984-85.

Koncert v Gradišču

V sklopu raznih pobud za valorizacijo tamkajšnjega gradu prireja turistična ustanova in občinska uprava v Gradišču dva koncerta lahke glasbe. Prvi bo na sporedu nočjo, drugi pa mu bo sledil v torek, 4. septembra.

Danes bo v Gradišču nastopil Bobby Solo, pevec, ki se je uveljavil v 60. letih s posnemanjem Elvisa Presleya. V duhu nostalgije oživljanja tistih časov je njegov uspeh po daljšem zatišju spet zaživel lani, tako da je danes zelo popularen tudi med najmlajšo generacijo. Povsem drugačen je protagonist naslednjega glasbenega večera Tony Esposito, avtor enega najboljših letošnjih albumov »Il grande esploratore«. Esposito je znan kot mojster na vsakovrstnih, tudi najbolj neobičajnih tolkalih, s pomočjo katerih zlija latinsko-ameriške in afriške melodije z mediteranskimi.

Sindikalna dejavnost krajevnih uslužbencev

Tajništvo sindikata javnih uslužbencev CGIL je na svoji zadnji seji razpravljalo o izvajanju delovne pogodbe za uslužbence pri krajevnih upravah, za katere so se pogajanja na deželni ravni zaključila konec julija. Ugotovili so, da je treba v posameznih ustanovah čimprej pričeti pogajanja za priznanje statusa oseba s posebnim ozirom na priznanje strokovnosti in za izenačenje vrednotenja dela na enakovrednih delovnih mestih.

Pečica za vodo

povzročila požar

Iskra iz drvene pečice za ogrevanje vode je verjetno vzrok manjšega požara, ki je včeraj zajel kletne prostore hiše Benita Cadina v Ulici 24 maggio v Mošu. Najprej so začeli gorjeti čevlji in kosi druge opreme, ki je bila spravljena blizu pečice, nato pa se je ogenj razširil in zajel tudi peč za centralno ogrevanje. Na srečo so se stanovanjci takoj zavedli nevarnosti in poklicali gasilce, ki so lahko omejili škodo in v slabi uri dela dokončno pogasili ogenj. Po prvi oceni škoda ni preveč izdatna.

Ženska ranjena pri padcu s kolesom

Med vožnjo po Ulici Roma v Gradišču se je včeraj okrog poldneva ponesrečila priletna kolesarka. Ženska je na tleh prvi opazil sofer tovornjaka, ki je pripeljal mimo, nihče pa ni prisostvoval okoliščinam padca. Zdi se, da je izgubila ravnotežje, morda zaradi slabosti.

73-letno Mario Tomasini vd. Bresan, tako je ženska ime, doma iz Gradišča (Borgo Trevisan 25) so nemudoma prepeljali v goriško splošno bolnišnico, kjer so ji dežurni zdravniki ugotovili močnejši pretres možganov in izpah leve rame. Sprejeli so jo v nevrološki oddelk, kjer se bo predvidoma morala zdraviti 60 dni.

kino

Gorica

VITTORIA 17.30—22.00 »Io, Caligola«. Režija Tinto Brass. Prepovedan mladini pod 18. letom.

CORSO 20.00—22.00 »Monthly Pyton — Il senso della vita«

VERDI 20.00—22.00 »Koyaanisqatsi«.

Tržič

EXCELSIOR Zaprtlo. PRINCIPE 18.00—22.00 »Fratelli nella notte«.

Nova Gorica in okolica

KULTURNI DOM (Pula po Puli 84): 20.30 »Davitelj proti davitelju«. Režija Slobodan Šijan.

SVOBODA 20.30 »Absurd«, ob 22.00 »Žena v ognju«.

DESKLE 19.30 »švedinje v internatu«.

Osem zborov drevi na tekmovanju Seghizzi

Veliko zanimanja je dva dni trajalo za simpozij o sedanjem položaju raziskav o vokalni tehniki in o didaktiki petja s posebnim ozirom na zborovsko petje, ki ga je društvo Seghizzi priredilo na goriškem Espo-megu sočasno z mednarodnim natečajem pevskih zborov. Na simpozij je prišlo okrog 150 udeležencev, v glavnem zborovodij in drugih strokovnjakov, iz več evropskih držav, iz Slovenije in iz naše dežele ter Veneta. Izkazali pa so se zaradi njihove odsotnosti naši zamejski pevovodje.

Med predavatelji je bil včeraj tudi Jože Fürst iz Ljubljane, nekdanji dirigent mešanega pevskega zbora Tone Tomšič in zbora ljubljanske radiotelevizije. Govoril je o didaktičnih vprašanjih, s katerimi se so-oča pevovodja, o uporabi glasov ter o sodobni glasbi.

Premalo pa je bilo časa za razpravo, v katero so se hoteli prijaviti mnogi, ki pa so morali svoje misli pustiti zase. Morda bi v bodoče kazalo več časa posvetiti prav razpravi, saj niso poročila, pa čeprav zelo koristna in učena, dovolj.

Sinoči se je v telovadnici UGG pričelo mednarodno tekmovanje zborov v polifonski glasbi. Sinoči so nastopili mešani zbori. Danes zvečer pa bodo na vrsti najprej ženski, za-

tem pa še moški zbori. Tudi drevi bodo pevci peli polifonijo.

Drevo nastopijo ženski zbori iz Madžarske, Zvezne republike Nemčije, Jugoslavije, Italije in Švedske. Italijanski zbor je iz Starancana, jugoslovanski pa iz Osijeka. Za njimi nastopijo še trije moški zbori, in sicer iz Grčije, Jugoslavije ter Bolgarije. Jugoslovanski zbor je iz Splita. Začetek nocojšnjih koncertov ob 20. uri.

Jutri zvečer pa bo nagrajevanje najboljših zborov v polifoniji.

V Doberdolu jutri in v nedeljo praznik slovenskih lovcev

V nedeljo zjutraj ex tempore za otroke

V Doberdolu je v zadnjem času kar živahno. Prehajajo od ene poletne prireditve na drugo. Prireditelji so tako domača društva kot tudi posamezniki ali društva od drugod. Po nadvse uspelem prazniku, oziroma sejmu ptičev, je sedaj na vrsti praznik lovcev. Prireja ga slovensko deželno lovsko društvo »Doberdob«. Praznik bo jutri in v nedeljo. Odprli ga bodo na občinskem igrišču jutri ob 17. uri z nastopom pevskega zbora. Mluri

zatem bo na sporedu srečanje lovcev naše dežele, Slovenije in Koroške. Ob 18.30 bodo odprli lovsko razstavo. Ob 20. uri bo tekmovanje v briškoli, zatem pa ples ob zvokih ansambla Lojzeta Furlana.

V nedeljo pa bo ob 9. uri dopoldne slikarski ex tempore, ob 16. uri bodo nastopili pevski zbori, ob 18.30 bodo nagradili zmagovalce ex tempore. Praznik bo v nedeljo zvečer sklenil ansambel Lojzeta Furlana. Obljubljajo da bodo imeli v bifeju meso na žaru, ki ga ne bodo dobili iz lovskih trofejev, pa tudi nekaj lovskega golaža.

Kar se ex tempore tiče lahko povemo, da bodo od mladih slikarjev zahtevali, da se posvetijo temam: Kras, divjad, narava. Čas na razpolaga za risanje bo omejen na dve uri. Udeležence bodo razvrstili v dve skupini, do 10. leta starosti in od 10. do 15. leta. Kandidat, naj prinese barve po želji, lepenko bo dobil na mestu. Najboljša dela bodo tudi objavljena. Lovci vabijo zato čimveč otrok in mladincev na to svojevrstno prireditev.

Razstava lovskih trofejev in slik bo v občinski telovadnici.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Al Redentore, Ul. Fratelli Rosselli, tel. 72340.

Folklorna skupina »Stu ledi« jutri na prazniku v Ronkah

V okviru občinskega praznika v Ronkah, kjer se bodo domača občinska uprava in organizacije v občini srečale z zastopniki občinskih uprav ter društev iz pobratenih občin Wagna in Metlike, ki bo jutri in v nedeljo na zabaviščnem prostoru v Selcah, bo jutri, v soboto, 1. septembra, ob 21. uri nastopila tudi slovenska folklorna skupina Stu ledi iz Trsta. Skupina pride na ta praznik na povabilo občinske komisije za vprašanja Slovencev in uprave dvojezične knjižnice.

V okviru praznovanja bodo tudi športne tekme in druga srečanja. Občina Ronke je pobratena z Wagno na avstrijskem Štajerskem, ker je bilo tam med prvo svetovno vojno taborišče beguncev iz naših krajev, ter z Metliko v Beli krajini, ker je bil tam sedež garibaldinske divizije, v kateri je bilo veliko prebivalcev Ronk. Prijateljske stike med tremi občinami gojijo že več let z izmeničnimi obiski.

Priprave krščanske demokracije na upravne volitve leta 1985

Krščanski demokrati se pripravljajo na upravne volitve ki bodo pri nas na Goriškem spomladni. Takrat bo treba namreč obnoviti celo vrsto občinskih svetov, med temi tudi tiste v Gorici, Krmini in Gradišču ob Soči, da omenimo le najpomembnejše občine. Ker je prišlo v nekaterih drugih krajevnih upravah pred leti do kriz in predčasnega razpusta svetov so bile volitve v drugih obdobjih. Zato prihodnje leto ne pridejo v poštev pokrajinska uprava in niti občine Tržič, Gradež in Ronke, ki sodijo med največje pri nas.

Krščanski demokrati bodo že sedaj na jesen imeli vrsto sestankov s koalicijskimi partnerji, t.j. s socialisti, socialdemokrati, republikanci in Slovensko skupnostjo, zato da pregledajo do sedaj skupaj opravljeno delo in tudi sestavijo ustrezne programe za bodočnost. KD namreč meni, da je treba sedanjo koalicijsko udržit. Seveda si prizadevajo tudi, da bi prišlo do enotnega gledanja v vsej pokrajini. KD se namreč danes čuti precej odrezana od javnega dogajanja, saj so

tako socialisti kot socialdemokrati in delno tudi republikanci v skupni upravi s komunisti v štirih od najpomembnejših občin na Goriškem, t.j. v Gradišču ob Soči, v Tržiču, Ronkah in Skočjanu. To pa demokristjanom preseda. KD bo znotraj stranke kmalu ustanovila vršilno programsko komisijo.

Od jutri dalje popravni izpiti

S pismenimi nalogami, pretežno iz slovenščine in italijanščine, ponekod pa tudi iz drugih predmetov, se bodo jutri ob 8.30 na vseh slovenskih višjih srednjih šolah pričeli popravni izpiti. Jutri in v naslednjih dneh se bo s to preizkušnjo spoprijelo kar 85 naših dijakov. Pismene naloge bodo na sporedu že v ponedeljek, torek in sredo. V sredo in četrtek bodo že na vrsti ustni izpiti, saj se morajo popravni izpiti zaključiti najkasneje v četrtek 6. septembra.

Na Goriškem v gradnji več podvozov pod železnico

Z zelo pospešenim tempom gradijo po naročilu železniške uprave nekatera podjetja podvoze pod železnico na trasi od Krmina do Štandreža. Kot je znano se je železniška uprava odločila, da odstrani čimveč cestnih prehodov čez železnico, da bi tako odstranila razloge za morebitne nesreče. V prejšnjih letih so stvar uredili v več krajih v Furlaniji, tako na progi ki pelje proti severu, t.j. v smeri Avstrije, kot na progi iz Vidma v smeri Gorice in Trsta.

Sedaj so na vrsti odseki proge v neposredni okolici Gorice. V Krmini so podvoz gradili nekaj mesecev in sedaj je nova cesta pri stari železniški postaji že odprta. V Mošu bomo imeli dva taka podvoza. Prvega, na pol poti med Mošem in Ločnikom, so že zgradili, vendar ni še prevozen. Tu morajo namreč znižati za 45 centimetrov državno cesto. S temi deli bodo pričeli v septembru in avtomobilski promet na cesti iz Gorice v Videm bo nekaj časa otežen. Prav tako pospešeno potekajo dela pri drugem podvozu v Mošu.

Z deli so pričeli tudi v Ločniku, kjer smo doslej imeli kar pet cestnih prehodov čez železnico. Dva bodo kar zaprli. Ostala naj bi dva za avtomobile, enega pa bi usposobili le za pešce. Gradijo tudi podvoz pri Štandrežu na Tabajevli ulici. Ko bodo zgradili tega bodo zaprli cesto, ki povezuje Štandrež s Tržaško cesto pri Nanutovi gostilni. Podoben podvoz bodo zgradili tudi na območju Sovodnjah.

Okrožnica o prispevkih za gledališke skupine

Goriška prefektura obvešča, da je ministrstvo za turizem in kulturo objavilo okrožnico, v kateri razpisuje pogoje za dodelitev prispevkov gledališkim skupinam za sezono 1984-85. Vsi zainteresirani si okrožnico lahko ogledajo na tajništvu prefekture vsak delavnik med 10. in 12. uro.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Tavasani, Corso Italia 10, tel. 84576

V izdaji Cankarjeve založbe

Franz Kafka: »Amerika«

VERONIKA BRECELJ

Leta 1912 je nemški pisatelj Franz Kafka začel pisati roman »Pogrešani«, prvi del trilogije, ki naj bi opisovala blodnje in propad neizkušene, mladega človeka v popolnoma zmehaniziranem svetu laži, kaosa in brutalnega nasilja. Načrta ni pisatelj uresničil in celo roman »Pogrešani« je ostal nedokončan. Po pisateljevi smrti ga je njegov prijatelj Max Brod izdal z naslovom Amerika. Kafkovo delo je v slovenščino prevedel Janez Gradišnik; v zbirki Veliki pripovedniki ga je izdala Cankarjeva založba.

»Težko je govoriti s tem možem«, si pravi junak romana Amerika Karl Rossmann ob prvem srečanju s tujo osebo, ladijskem kurjačem, na svojem potovanju v novo celino. Težko, ker ima Karl občutek, da ga nihče praviloma ne razume, da prihaja v še tako enostavnem pogovoru stalno do nesporazumov, napačnega razlaganja in umevanja sogovornika. Karl bodri kurjača, ki se pri kapetanu ladje pritožuje zaradi utrpelih krivic in nezasiščenega ravnanja na delovnem mestu, naj pripoveduje preprosteje, jasneje, naj urejuje svoje misli. A kurjač pri tem samo zguba čelo, kakor da bi iskal primeren izraz za to, kar hoče povedati, v Karlovem nasvetu pa sluti skrite očitke proti sebi.

Zgodba šestnajstletnega Karla Rossmanna, ki so ga starši poslali v Ameriko, ker ga je neka hišna pomočnica zapeljala in imela otroka z njim, razkriva svojo utesnjujočo privlačnost prav v dialogih, ki bralca vedno znova iznenadijo in presenečajo. Pisatelj le izjemoma pripoveduje in nimamo občutka, da bi usmerjal dogajanje. Zgodbe pravzaprav on ne piše, »stavlja se mu sama« iz pogovorov, in da raste iz žive besede nastopajočih. Besede, ki se skrivnostno spremenijo v rahel nesporazum, se razvijajo v svoje nasprotstvo, tako da so dialogi tiha obtožba, mučna obramba, obupano in brezupno kljubovanje in nesmiselno govorjenje, ki pomeni isto kot molk.

Ameriko spozna Karl kot novi svet, kjer se s svojimi ogromnimi dimenzijami skrivajo mesta, palače, podjetja in hoteli z neštetim številom skrivnostnih uslužbencev, preobremenjenih strežajev in nameščenecv, kjer se nihče ne pozdravlja, vsakdo se pridružuje korakom tistega, ki stopa pred njim in z njim nato hiti naprej, s pogledom vedno uprtim v tla, ne da bi se zmenil za drugega. V podjetjih sprejemajo naročila kar trije nameščenici, potem jih primerjajo, da lahko izključijo vse pomote. V hotelih imajo vratarke lože najmanj po deset oseb hkrati, ki zahtevajo pojasnila o najrazličnejših stvareh. V palače lahko vstopiš preko stopnic, ki si sledijo ena za drugo skozi zavijajoče hodnike. Tem hodnikom ni konca, nimajo oken, od koder bi se človek lahko razgledal, vse se izteka nekam v daljavo.

A prav ta vse večja anonimnost, ki ne pušča človeku, da bi se svobodno izražal, se uveljavila, bi morala obenem razbremeniti posameznika sleherne odgovornosti, morala bi mu zagotavljati svojevrstno mirno življenje. Pa ni tako. Amerika išče nekoga, ki bi bil »odgovoren« za ne-

verjetna hudodelstva, ki mejijo že na zločin, da bi ga potem kaznovala in vzpostavila stari red. Amerika išče žrtev, saj se o krivdi v Kafkovih romanih ne da govoriti. In to je usoda Karla, prozorno čistega mladeniča. Karl ni, kot tudi ostale Kafkove figure, junak v klasičnem pomenu besede, ki deluje in tako soustvarja svet. Je obtoženec, ki se brani — a tu gre za najbolj primitivno samoobrambo — a se pri tem še bolj zapleta in drsi v nevidno brezno zaznamovanih.

Nenavadno naključje privede Karla do izredno bogatega strica — ujca. Polagoma se privaja na udobno življenje, uči se angleščine in jahanja. Neznaten prekršek, Karl sprejme brez stričevega dovoljenja povabilo na večerjo, pa ju za vedno loči. Po prisiljenem sosesu od bogatega strica se Karl zaposli v nekem hotelu kot strežaj pri dvigalih. Naklonjenost nadrejenih, zlasti neke kuharice, spodbuja Karla pri delu, da ga opravlja z največjo natančnostjo. Zgodi se, da ga nekoč obišče star tovariš, ki zahteva od njega denar. Karl bi se ga rad čim prej znebil, boji se, da bi ga kdo zalotil, da zanemarljivo delo; poleg tega je možki pijan. Odvede ga v sobo, se torej samo za dve minuti oddalji od svojega delovnega mesta, a pri tem doživi vso stisko hudodelca, ki čaka na dokončno obsodbo. V mojstrsko izpolnjeni prozi, pravi izpovedi nedolžnega in hkrati krivega Dojstevskega junaka, posreduje pisatelj z naraščajočim ritmom grozne Karlove slutnje, ki se bodo neizogibno uresničile. Kafka vklepe bralca, da sprejema te absurde zakone in z njimi tesnobo. Karlov čudovit samogovor je beseda, ki obtožuje, dialog med tožilcem in obtoženim. In

res, natanko tako, kot si je Karl zamišljal, v resnici se zgodi. Dveminutna odsotnost od delovnega mesta se spremeni v besedah višjega natakarija v hudodelstvo. Ponoven nesporazum, ki ga Karl ne skuša razčistiti z dejstvi, temveč z besedami. »Nemogoče se je braniti, če ni dobre volje«, si pravi Karl in ne mara nadalje odgovarjati višjemu natakariju. Zaveda se, da se bo vse tisto, kar bi lahko rekel, pozneje zdelo čisto drugačno, kakor je bilo mišljeno.

Oklahomsko naravno gledališče je naslov odlomka zadnjega poglavja Kafkovega romana Amerika. Razlagalci so v oklahomskem gledališču, ki sprejema v službo vsakogar za to, kar je, videli pisateljevo težnjo po pozitivnem zaključku, torej alternativni proti Ameriki, ki bi rešila Karla. Vendar se tudi tu, pravi Kafka, »tudi ob najjasnejših okoliščinah« najde kdo, ki hoče vzbujati skrb v so-
ljudeh.

Romana Kafka ni zaključil, zato je tudi vprašanje o Karlovi rešitvi — padcu očrto. Neizogibnost padca nam da mogoče slutiti tista »zimska balada«, v kateri Karlova prijateljica Tereza pripoveduje o smrti svoje matere. Tereza se obdoljuje, da se je v zimski noči, ko ji je mati umrla, vedla nespametno. Torej zagrešila je nekaj, česar ne bo mogla popraviti. Tuti tu ne moremo govoriti o krivdi, dekle je bilo takrat staro pet let, pač pa o dejanju, ki bo človeka za vedno zaznamovalo. Tereza se je upirala materi, ki jo je v bolečem stiskanju poljubljala in skušala prikleniti k sebi. »Če človek potem ve, da so bili to poslednji poljubi, ne razume, da je mogel biti, tudi če je bil še majhen črviček, tako slep, da tega ni sprevidel.«

novost na knjižni polici

B. Grobovšek: »Mirovna gibanja«

Slovenska publicistika, ki posega na področje mednarodnih odnosov, je po svojem obsegu relativno skromna, kljub temu pa vključuje vrsto zelo zanimivih in prodornih študij. Med ta dela velja vključiti tudi knjigo novinarja — komentatorja zunanje politične redakcije ljubljanske televizije, Bojana Grobovška, ki nosi naslov Mirovna gibanja in evrorakete. V njej je avtor v strnjeni in plastični obliki prikazal dramatično ozračje v Zahodni Evropi po sprejemu tako imenovanega dvojnega sklepa Severnoatlantskega pakta decembra leta 1979. Takrat so obrambni ministri Nato v Bruslju ugotovili, da je potrebna modernizacija evrostrateškega raketnega sistema in so sklenili, da bodo namestili v Zahodni Evropi 464 jedrskih manevrskih raket cruise in 108 raket pershing II. Obenem so se tudi dogovorili, da bi se pred namestitvijo teh raket ob velesili poskušali sporazumeti, da bi SZ umaknila že postavljene rakete srednjega dosega. Če bi vzhodni blok umaknil omenjene rakete, bi se Nato odpovedal namestitvi svojih raket.

Med obema velesilama se sicer v Ženevi stekli pogovori, ki so se brez vsakega uspeha končali 23. novembra lani. Ze naslednji dan so prispeli v Evropo prvi deli jedrskih raket pershing II.

Grobovšek, ki je med drugim aktiven v okviru Lige za mir ter predavatelj na avstrijskem inštitutu za mirovna vprašanja in Stadthelainingu, je v svojem delu podal strnjen prikaz dogajanj v tem obdobju in obračun delovanja mirovnih gibanj. Če upoštevamo glavni cilj mirovnega gibanja in sicer, da bi preprečilo namestitve manevrskih jedrskih raket v

Zahodni Evropi, oziroma umik sovjetskih raket SS 20, je v tem primeru rezultat negativen. Nato Grobovšek ugotavlja, da mora biti ocena mirovnih gibanj širša in v dolgoročni perspektivi, kjer je obračun precej ugodnejši. Gibanju je namreč uspelo pritegniti izjemno široke sloje prebivalstva in s tem vplivati na državne oblasti ter najrazličnejše institucije, ki so sedaj prisiljene z vedno večjo pozornostjo slediti konkretnim vprašanjem miru.

Pri vsem tem je še posebej zanimiv oris mirovnih gibanj v posameznih državah, kjer poskuša avtor razjasniti ozadja posameznih odločitev in prikazuje razvoj gibanj k višjim oblikam samostojnosti. To še zlasti velja za vmešavanja s strani vzhodnega bloka, kjer se je med realističnimi elitami izoblikovalo stališče do pacifistov kot »koristnih idiotov«. Vendar so bile te elite kmalu prisiljene spoznati, da se mirovna gibanja na njihovem bregu dokaj hitro spremenijo v gibanja za demokratizacijo družbe in niso več »koristne«.

Delo je napisano v privlačni obliki in je razdeljeno kot piše v podnaslovu med emocijami in realno politiko, tako da je deležno velikega zanimanja. Čeprav je založba Komunist izdala to knjigo v tisoč izvodih, jo je že težko dobiti na knjižarniških policah.

K. DEVETAK

Prispevajte za

Dijaško matico

Beneški festival ujel pravi »ritem«

DAVORIN DEVETAK

Lev sv. Marka, simbol in maskota beneškega festivala, je pokazal zobe, kljub brezbrzičnosti in neprizadetosti Benečanov, ki v svojih vročinskih pripravah na nedeljsko »veliko regato« niso zaenkrat »še množično zasedli« kinodvoran na Lidu. V večeršnjim dnem pa je končno ujel pravi ritem tudi 41. beneški festival, po ne povsem prepričljivem začetku filma z Nastassio Kinsky in njenimi »Ljubimci«.

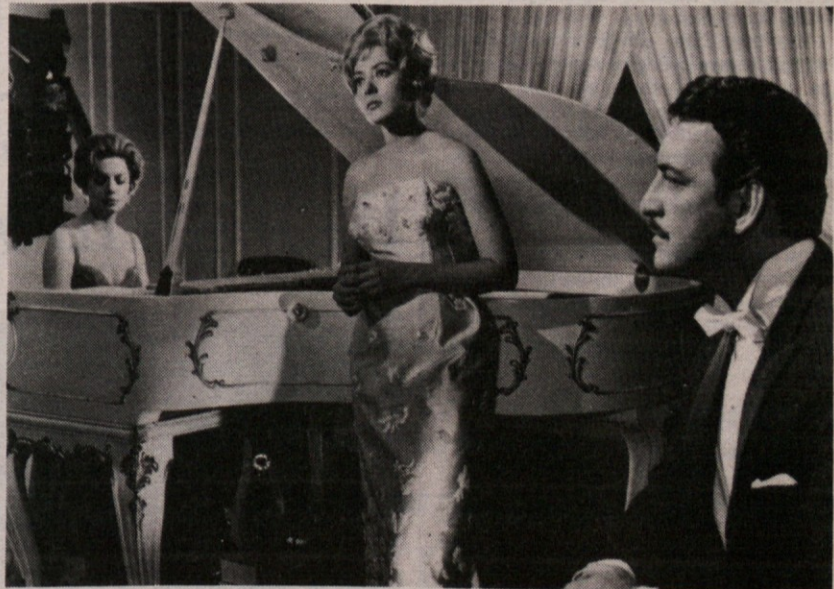
V tekmovalni sekciji smo torej večeraj (v četrtek, 30. avgusta) gledali dva dobra, filmsko dovršena naslova. Oba nekako v znamenju glasbe. Italijan Pupi Avati je s filmom »Mi trije« nedvomno napredoval od lanskega tu predstavljenega »Solskega izleta«. V svoje značilno emilijansko oko je je tokrat postavil kratko in idilično poglavje o življenju mladega Mozarta, iz časa njegovega potovanja po Italiji in bivanja pri grofu Pallaviciniju, kjer se je mladi Amadej pripravljal na težak izpit, ki bi mu odprl dokončno vrata v svet glasbe. Tu se tako srečujeta sodobni univerzalni mit velikega glasbenega iskalca iz Salzburga in čudaško vedenje malega človeka

z emilijanskega podeželja. Filmu lahko očitamo nekakšno zgodovinsko nedogodnost, toda Avati je »Amadej« le ni Shaffnerjev Amadeus (ki smo ga gledali v gledališki sezoni Slovenskega stalnega gledališča), to je zrel skladatelj Rekvieva in simbol človeške sile po ustvarjanju in sreči. V filmu je še neizkušen mladostnik, ki doživlja svoje prve ljubezni in prijateljske.

Port Ozejani pa je avtor francoske fantastične in duhovite parabole o »Ljubljenskih mesecah«. To je drugi sovjetski (gruzinski) avtor, poleg Mihal-kova, ki je prisoten v Benetkah s tujim, nesovjetskim filmom. Njegovo delo nas je res prijetno presenetilo, ker smo ga pričakovali z določenim pred-sodkom, saj skoraj vsi filmski avtorji z Vzhoda (Wajda, Zanussi, Tarkovski, Jancso) niso bili na tujem do sedaj tako uspešni kot doma. Ozeljani pa, nasprotno, resno postavlja svojo kandidaturu za Zlatega leva, s to bravurozno igro domišljice in resne intelektualne igre. Film je pravzaprav nedopovedljiv, kolikor staplja in kri-ža v dramaturški zasnovi nekaj ključnih igralcev in situacij z neverjetno vrtoglavo, z duhovitim in zabavnim ritmom tako, da le stežka sledimo razpletu čudnih in paradoksnih dogodkov. Niz scen in odlična, neposredna

igra spominjata na Rohmerja, morda tudi Godarda... Za Mednarodni teden kritike je bila predstavljena japonska drama »Jukkai no makuzita« (Komar v desetem nadstropju), prvenec bivšega Ošimovega asistenta Joiči Tozaka Saija. Čeprav nam film posreduje

občutek in smisel sodobnega (prikazu-je življenjski poraz posameznika, to je policaja v sodobni birokratizirani in tehnološki družbi), nas ne prepričuje. Vsekakor so izven konkurence zanimivejši nemški filmi, o katerih pa bomo še spregovorili.

Prizor iz Buñuelovega filma »Unicijajući anđeli«.

TONE SVETINA

Med nebom in peklom

233.

»Seveda, če jo bom preživel...«

»In če jo bom jaz. To je zapisano v zvezdah.«

Kmalu potem, ko je Anita odšla in je Losanna utrujen zadremal, ga je vrgel pokonci telefon. Lora ga je vabila na večerjo. Dalj časa je bila odsotna na očetovo željo, da bi se v Rimu navezala na koga drugega. Zato ji ni mogel odreči, če je hotel še naprej imeti z njo stike. Te je hotel obdržati — ne le zaradi maratonske ljubezni z njo in denarja, ki ga je imela kot edinka. Prek njenega očeta je prišel v družbo, ki so mu jo posebej namenili njegovi šefi. Ta družba so bili zelo bogati ljudje, zvesti predvsem kralju in tradiciji, ljudje, ki so simpatizirali z Anglosasi in niso marali Nemcev.

Večerjali so v družinskem krogu, v salončku, kjer so imeli, kot ponavadi, na voljo izbrane jedi in peneče se vino. Brezskrbno poletje sredi vojne je Loro pomladilo, očetu pa je zarisalo nekaj novih gub v obraz. Vojna je škodovala mednarodni trgovini in normalnim odnosom.

Lora je naglo odkrila spremembo na obrazu svojega prijatelja. Slutila je skrivnost, ki si je ni znala razlagati, a jo je vznemirjala. Je to utrujenost, ko

se od česa poslavlja? ... Že med jedjo se je odločila, da bo stvar razvozlala.

»Kako je na frontah, kako gre vojna?« se je zanimal oče. Nalil je vsem penečega se vina in trčili so.

»Na frontah je dobro,« je skušal Losanna razlagati, kar je zvedel v Rimu in česar ni bilo v časopisih.

»Ste uničili partizane?«

»Kje pa, ti se ne dajo uničiti tako hitro, kot si želiš v Rimu. To je odporna zalega, ki se množi kot gnusen mrčes. Z one strani meje prihajajo nove in nove skupine.«

»Teh se ne bojim, jih bo že vojska ukrotila, če jih ne more policija. V skrbeh sem, ker se tudi tu po mestu množijo komunistične skupine. Nastopajo teroristi in atentatorji, med delavci v tovarnah in pristanišču je veliko propagande... Slovenci dvigajo glave; pa ne samo Slovenci, tudi naši levičarji.«

»Sile ne bo za zdaj, to vam lahko zagotovim. Sicer smo jih v tej ofenzivi le oslabil, ne pa uničili,« je govoril Losanna.

Pravil jim je o uspehih vojske, ki je ranila Karla Masla, ubila Smelega, ujela Marijo in zaprla na stotine simpatizerjev in sodelavcev upornikov.

Po večerji sta z Loro odšla v njene prostore. Oče ni mogel skriti nejevolje. Ljubosumen na lastno hčer bi napravil vse, da se ne bi sestajala. Včasih ga je poslušala, potem ji je to umetno odiranje od ljubimca postalo zoprno in odveč. To je bilo zanj zgolj omejevanje svobode in proste izbire.

Hči je že zdavnaj spoznala: čim bolj je kdo všeč njej, tem manj je všeč očetu. Še vedno je skušal skrbeti zanjo, kot bi bila njegova mala punčka.

»Kaj je narobe s teboj, Enrico?« je vprašala Losanna, ko se je zavalil na divan.

»Nič ni narobe, vojna je. Tu smo marsikaj težkega doživeli, ko si se ti zabavala in se je tvoj oče dolgočasil.«

»Me še ljubiš, Enrico? Nisem vzdržala brez tebe!«

»Nikar, imela si oboževalcev na pretek.«

»Si ljubosumen, dragi? Naj ti povem po vrsti, kaj vse sem doživela? Sama razočaranja in dolgočasje. Moški ljubijo moj denar in ne mene, hitro jih prepoznam in peljem žejne čez vodo.«

»Lora, prosim te, ne delaj problemov. Najina ljubezen je prosta, brez predsodkov in obveznosti. Ne bova se izpovedovala, to človeka poniža in žali.«

»Ne maraš poslušati mojih doživetij z moškimi, da bi ti lahko molčal o svojih... Vedi, da postajam ljubosumna.«

»Pravilno, brez ljubosumja ni ljubezni. Pri čustvih in nagonih je pač tako, da se v nemajo zapovrstjo.«

»Jaz sem že vsa v ognju. Ne veš, kako sem potrebna moškega. Kot izsušena zemlja sem, brez vode. Mi verjameš ali ne?«

»Verjameš. Potrebe žensk se ne razlikujejo od potreb moških. Nenasitnih in tudi na ledu spočetih je dovolj na obeh straneh.«

»Danes si nekam hladen. Ti je vsa pohota splahnela v zaporih ali si si omisliš drugo ljubico?«

»Ne eno ne drugo. Zdaj imam v rokah Marijo, sestro partizanskega poveljnika Masla,« je skušal odvrtni njeno pozornost od Anite, ki mu je še vedno ležala v drobu.

»Jo lepa?«

»Ne samo lepa, tudi mlada, dvajset let ima, divja je kot mačka pa trda in trmasta in reuklonljiva.«

Jutri in v nedeljo športne igre Alpe-Jadran v Gradcu

Tudi Slovenke v reprezentanci F-JK

Nevenka Marušič (Kras) v namiznem tenisu, Erika Garbini, Ivana Venier, Aleksandra Pertot (Friulexport) in Mirjam Klemše (Meblo) v odbojki

Erika Garbini

Danes zjutraj bosta iz Trsta in Vidma odpotovala avtobusa z atleti reprezentance Furlanije - Julijske krajine, ki se bodo jutri in v nedeljo udeležili prve izvedbe razširjenih športnih iger Alpe-Jadran v Gradcu. V atletiki, namiznem tenisu in odbojki se bo v Gradcu pomerilo okrog 500 tekmovalcev obeh spolov od sedemnajstega leta starosti iz desetih obmejnih dežel in sicer poleg iz naše dežele še iz Veneta in s Tridentinskega (Italija), iz Slovenije in Hrvaške (Jugoslavija) z Bavarskega (ZRN), iz Zgornje Avstrije, s Koroškega, iz Štajerske in s Salzburškega (Avstrija). Zamišl o izvedbi iger ob sodelovanju vseh dežel, ki sestavljajo interesno skupnost Alpe - Jadran, je nastala v krogu pobudnikov Mladinskih iger Alpe - Jadran, se pravi Furlanije - Julijske krajine, Koroške in Slovenije, ki se na podobnih športno - priateljskih srečanjih srečujejo že celih 11 let, letos pa se bodo med sabo pomerili 21. in 22. septembra v Celovcu, sicer v drugih športnih panogah. V reprezentanci naše dežele za Gradec bo letos tudi nekaj slovenskih športnic. Medtem ko v atletiki ni nobenega našega predstavnika, bomo pri-

sotni tako v namiznem tenisu, kot v ženski odbojki.

Barve F-JK bo v namiznem tenisu skupaj s Tržačankama Cossetto in Cappelletti (članici Grandi Motori) branila tudi krasovka Nevenka Marušič. Nastopile bodo v ekipni konkurenci, igralo pa se bo po Davisovem sistemu dveh dvobojev za posameznice in ene igre dvojic. V Gradcu bi sicer bile morale odpotovati Tržačanka Don-

da in pa krasovki Tanja Ukmar in Ksenija Marušič, vendar je prva na tekmovalcu z državno reprezentanco v Turčiji, ostali dve pa nimata urejenih dokumentov za prehod čez avstrijsko mejo.

Številčnejša je slovenska prisotnost v ženski odbojki. Igrale bodo namreč članice združene ekipe Friulexport Erika Garbini, Aleksandra Pertot in Ivana Venier ter članica Mebla Mirjam Klemše, poleg njih pa še Cocco (Sangiorgina), Tonasso, Godesa, Nassi in Boso (AUS Pav Cervignano) in Girolami (Prata PN). Tonasso in Girolami sta stalni članici državne reprezentance »under 17«. Ekipo bo vodil trener Friulexporta Aleksander Koren. Dekleta so imele pet skupnih treningov in čeprav niso uigrana upajo na dobro uvrstitev. Treningov sta se od naših igralke udeležili tudi Aleksandra Foraus (Friulexport) in Lajris Žerjal (Breg), ki pa iz raznih razlogov nista bili uvrščeni v reprezentanco.

V atletiki se bodo tekmovalci pomerili v naslednjih disciplinah: 110 ovire, 100, 200, 400, 800 in 1.500 metrov, štafeta 4x400, kroglja, disk, daljina, višina in palica.

iz planinskega sveta

Pred štirimi leti se je v koči na Planini pri Jezeru odvijala dvojna svečanost: takrat so se pobratili planinci PD Integral s člani SPDT, poleg tega pa so tržaški zamejski planinci razvili svoj društveni prapor (na sliki, kjer vidimo predsednika SPDT inž. Rudeža in častno predsednico dr. Mašero). V nedeljo pa se bo slavje obeh društev ob odprtju prenovljene kočice obnovilo.

Otvoritev kočice PD Integral

Kot smo že poročali, bodo pobrateni planinci PD Integral iz Ljubljane v nedeljo, 2. septembra, slavnostno odprli svojo prenovljeno kočico na Planini pri Jezeru, ki je zgorela pred tremi leti. Slavnost se bo začela ob 11. uri, na sporedu pa bodo govori in pa kulturni spored.

SPDT prireja ob tej priložnosti avtobusni izlet. Vpisovanje je še danes na sedežu ZSSDI (Ul. sv. Frančiška 20/2., nadst. tel. 767304). Na razpolago je še nekaj prostih mest. Avtobus bo odpeljal iz Trsta jutri ob 14. uri izpred sodnijske palače (Foro Ulpiano). Od Bohinja je do kočice mimo planine Vogar približno dve uri hoje. Za starejše bo vozil kombi društva PD Integral, ki bo tiste, ki si bodo želeli, popeljal na planino Blato, oddaljeno le četrte ure hoje od Planine pri Jezeru. V nedeljo pa bodo šli naši planinci do kočice pri Triglavskih jezerih ali pa na zahteven vzpon na Debeli vrh.

Povratak planincev iz Bosne

V soboto zvečer so se vrnili domov planinci Obalnega PD iz Kopra in člani SPDT, ki so se pred tednom dni odpravili na »dolgi pohod« po gorah Bosne. Program so izvedli skoraj stodstotno, saj so »osvojili« Zeleno glavo, Maglič, Treskavico in Jahorino, turistično pa so si ogledali Jablanico, Sutjesko, Bihać, Jajce in še marsikaj drugega. Svoj povratak so anticipirali za 24 ur, ker jim je vreme prav na koncu zagodilo in je odpadlo nekaj akcij. Sicer pa so jih prav vsi turo spremljale res ugodne vremenske razmere.

Bližnje delovanje SPDT

V nedeljo, 9. septembra, bo Pri Miklavžu na Gorjancih (969 m) tradicionalni vseslovenski Dan planincev '84. Slavje tokrat prireja PD Novo mesto, slavnostni govornik pa bo predsednik Republiške konference SZDL Slovenije Franc Šetinc. SPDT se bo tega dneva udeležilo,

kot že vsako leto, z večjo delegacijo.

Dan planincev SPDT pa bo v nedeljo, 23. septembra, vendar pa bo letos to »domače« slavje nekoliko drugačno kot druga leta. Ze vrsto let prireja namreč SPDT svoj Dan na kraški gmajni z dopoldanskim pohodom ali izletom ter s popoldanskimi zabavnimi igrami »za mlado in staro«. Letos se bo Dan planincev SPDT selil v Kanalsko dolino, saj bo tržaško planinsko društvo ob tej priložnosti priredilo avtobusni izlet. Dopoldan bo izlet na kak vrh v okolišju, popoldan pa bo slavje v domu »Mangart« v Žabnicah. Vse podrobnosti bomo še javili.

Sto družin na Nanos

Zelo priljubljena planinska akcija »Sto družin na Nanos« se bo obnovila to nedeljo, 2. septembra. Tradicionalni pohod prireja tudi tokrat planinsko društvo iz Postojne, značilno zanj pa je, da število družin, ki se ob tej priložnosti poda na »primorski oči« krepko presega stotico. Tako se je npr. lani na Nanos povzpelo več kot dva tisoč planincev, podoben številni obisk pa pričakujejo organizatorji tudi letos, ko se bodo družine povzpele na razgledni primorski vrh do Vojkove kočice po obeh poteh, ki vodita iz Razdrtega. Pričetek pohoda je ob 6. uri na Razdrtem, zadnje pohodnike pa bodo vpisovali do 11. ure. Pri Vojkovi koči pripravljajo opoldan krajši kulturni program.

Število obiskovalcev gorã v Sloveniji

Po podatkih, zbranih za leto 1983 je slovenske gore obiskalo 1.745.105 planincev, od katerih je 1.708.861 iz Jugoslavije, preko 36 tisoč pa iz tujine. Zanimivo je, da se z izboljšano kvaliteto uslug in povečano kapaciteto koč večja tudi število nočitev tujih gostov, v primerjavi z letom 1982 pa je upadlo število nočitev domačih obiskovalcev.

DUŠAN JELINČIČ

Na srečanju športnikov Kočevja in Doline

Poglobitev prijateljskih stikov

V nedeljo so v Dolini gostovali športniki iz pobratene kočevske občine v Sloveniji. Pomerili so se z Bregom v nogometu, košarki in odbojki, kjer so po ogorčenem boju slavile dolinske igralke.

obvestila

Sekcija za športno ritmično gimnastiko pri ŠD Dom iz Gorice

vabi vse deklice (v poštev pridejo 7 in 8 let stare deklice), ki jih veseli ritmika, da se udeležijo redne vadbe, ki se bo pričela v ponedeljek, 3. septembra. Do pričetka šolskega leta bo vadba na sporedu vsak dan, od 16. do 18. ure, v telovadnici Kulturnega doma.

Košarkarski odsek ŠZ Bor

sporoča, da bo drevi ob 20.30 na stadionu »1. maj« seja vseh trenerjev in odbornikov odseka. Prisotnost obvezna!

Jadralni klub Čupa

organizira v nedeljo, 9. septembra, pred Seslanskim zalivom regato za optimiste. Vpisovanje na sedežu JK Čupa do 10. ure. Start ob 11. uri. Vabljeni!

Nogometna komisija ZSSDI

obvešča, da bodo treningi združene ekipe naraščajnikov Zarje danes, 31.8., ob 18. uri na nogometnem igrišču v Bazovici.

ŠD Sokol

sporoča, da bodo odbojkarški treningi za dekleta, rojena do leta 1972 in kasneje v ponedeljek, torek, četrtek in petek ob 18. uri na odkritem igrišču Sokola v Nabrežini.

Doberdobska Mladost se resno pripravlja na začetek nove nogometne sezone

Letošnje prvenstvo mora biti boljše od lanskega

»Mislim, da bo napredovanje prej ali slej prišlo. To je sicer tudi naš glavni cilj, saj smo v tej ligi že 11 let in nekajkrat smo le za mačenkost zgrešili veliki skok.«

Tako nam je pravil predsednik ŠZ Mladost iz Doberdoba Nordio Gergolet glede ciljev in želj njihove član-

krogih dobro poznan trener in je do slej treniral več ekip s Tržiškega. Med temi velja omeniti Villesse, Sagrado in nazadnje Fogliano. O njem pravijo, da zna izkoristiti vsako najmanjšo sposobnost igralcev, ki jih ima na razpolago. Sicer se ga Doberdobski dobro spominjajo, kot trenerja konkurenčnih moštev, ki so iz Doberdoba vedno odhajale s pozitivnim rezultatom.

Druga novost pri Mladosti pa zaveda odhod najboljšega strelica, Hilarija Kobala k Vermeiglianu. Na posodo pa je od Krasa prišel Gabrijel Ferfolja, ki je bil že pred leti glavni napadalec kraške postave. V prvo

ekipo pa so prestopili tudi številni novi igralci, predvsem iz mladinskih vrst.

Kakšni pa so obeti za letošnjo sezono. Nordio Gergolet pravi, da je želja izboljšati lansko prvenstvo, ko so Kraševci zaigrali pod lastnimi sposobnostmi. To pa tudi zaradi številnih poškodb, ki so lani pestile ekipo. K temu pa je treba dodati še nekaj nesporazumov v ekipi, tako da je nekaj igralcev zapustilo moštvo predčasno.

Druga novost, ki pa jo bo morala potrditi še nogometna federacija, je vključitev Mladosti v goriško skupino, tako da bodo ponovno na vrsti der-

biji med tremi slovenskimi enajstericami.

»To, da bomo po vsej verjetnosti vključeni v goriško skupino«, pravi Nordio Gergolet, »je za nas boljše, čeprav je po našem mnenju tržaška skupina kakovostno lažja.«

Prvenstvo se bo letos pričelo 30. septembra. Do takrat pa bodo Dober-

dobski odigrali nekaj predprvenstvenih turnirjev. Prvi bo na vrsti 1. in 4. septembra v Zagreju, četrtega in devetega septembra pa se bodo v Šempasu udeležili obmejnega turnirja. Kraško društvo pa bo od 16. do 23. septembra pripravilo v Doberdoba nogometni memorial Severina Devetaka. Potem pa bo šlo zares. (R. Pavšič)

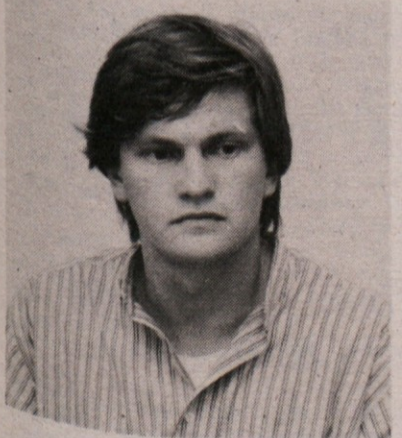
Spisek igralcev Mladosti za sezono 1984/85

VRATARJI
Aleks Gergolet 1961
Dario Zanier 1967
Angelo Bruni 1953

BRANILCI
Dario Gergolet 1961
Dario Frandolič 1952
Lucijan Frandolič 1960
David Devetak 1961
Silvan Pahor 1953
Carlo Buran 1957
Claudio Ulian 1957
Fabrizio Laković 1967
David Laković 1962
Robert Gerin 1961
Mauro Gerin 1967
Ladi Gergolet 1961

VEZNI IGRALCI
Edi Gergolet 1961
Davorin Zenier 1966
Ivan Marušič 1965
Sergio Semolič 1961
Fulvio Marizza 1953
Bruno Šuligoj 1951
Edi Kobal 1965

NAPADALCI
Karel Ferfolja 1957
Gabrijel Ferfolja 1956
Adriano Lavrenčič 1961
Claudio Vižintin 1960
TRENER
Sergio Mattiussi

Dario Gergolet

ske nogometne ekipe. Doberdobski so po poletnih počitnicah prejšnji teden pričeli z resnim delom pod vodstvom novega trenerja Sergia Mattiussija, ki je tako na krmilu zamenjal Uranica, ki je na doberdobski klopi sedel zadnje tri sezone. Mattiussi je v goriških nogometnih

Nogometaši Mladosti iz Doberdoba se resno pripravljajo na novo nogometno sezono, v kateri želijo predvsem popraviti slab vtis iz lanskega prvenstva.

Naročnina: Mesečno 10.000 lir - celoletna 120.000
lir. - V SFRJ številka 20.000 din, naročnina za zaseb-
ne mesečno 180.000, letno 1.800.000 din, za orga-
nizacije in podjetja mesečno 250.000, letno 2.500.000
din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

Za SFRJ - Ziro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglosi Ob delovnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st.,
vis. 23 mm) 43.000 Finančni in legalni oglosi
2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglosi
550 lir beseda. Ob praznikih povšek 20%. IVA
18%. Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu
Oglosi iz dežele Furlanije Julijske krajine se naro-
čajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul.
Montecchi 6 - tel. 775.275, tix 460270 EST I, iz
vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski

dnevnik

31. avgusta 1984

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stratto De Rubens 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Zgodovina Sueškega prekopa - od Napoleona do Lessepsa

V bistvu gre za podaljšanje kanala Nil-Rdeče morje iz časa faraonov

Najnovejši zaskrbljivi dogodki na Rdečem morju so znova dokazali izredno strateško važnost Sueškega prekopa, zato pričujemo zanimiv zgodovinski prerez prekopa samega, pa tudi že prejšnjih kanalov od Nila do Rdečega morja, ki nam ga je sestavil Lojze Cafuta.

Zgodovina Sueškega prekopa je zelo zanimiva, vendar ni dovolj znana. Danes povezuje prekop Sredozemsko morje z Rdečim morjem, toda prvotno niso načrtovalci imeli tega namena.

Že pod vladno faraonov Sethosa I. in Mamzesa II. (okoli leta 1400 p.n.š.) je bil skopan za tedanje potrebe kanal od Nila do vzhodne meje države in najbrž do Rdečega morja. Vlada Neho II. (od 609 do 595 pred n.š.) je dal kopati med današnjim Sagaidom in Rdečim morjem nov kanal, ki ga je po poročilih Herodota končal približno 100 let pozneje Darius Hystaspes. Ptolomej II. (285-247 p.n.š.) je ta kanal z vgrajevanjem zapornic še toliko plovil, da so po njem nekatere ladje kraljice Kleopatre zaplule do Rdečega morja.

Za časa prvih rimskih cesarjev in nato kalifa Omarja je bil v 7. stoletju kanal spet usposobljen za plovbo in ostal uporaben vse do leta 767, ko so ga zasuli. V 18. stoletju našega štetja je načrtoval mamluški šef Ali Bei ponovno zvezo, toda ne več le z Nilom, temveč naravnost med Sredozemljem in Rdečim morjem (prejšnji kanali so namreč bili speljani samo od Nila do Rdečega morja). Toda šele francoski direktorji je na pobudo Napoleona podvil pobudo za nov kanal - prekop. Posebna komisija je leta 1799 razsodila, da je prekop stvarno izvedljiv, čeprav

je Rdeče morje ležalo 9.908 metra više kot Sredozemsko morje.

Na pobudo Metternicha je bila nato ustanovljena nova, mednarodna komisija, v kateri so bili predstavniki Anglije, Stephenson, Francije (Talabot) in Avstrije (Italijan Negrelli) in ta je sprejela tak projekt, da je bila višina obeh koncev prekopa enaka. Francoska inženirska brigada je skupno z egiptovskima inženirjema (Linant Bei in Mugal Bei) izmerila širino doline, avstrijska skupina pa zaliv pri Pelusiumu, vendar se je pri tem omejila le na podatke s pomorskih zemljevidov.

Negrelli in egiptovska inženirja so ugotovili, da bi bil prekop priporočljiv, Francoz Talabot pa je zagovarjal čisto svojo verzijo. Vse projekte je pregledal Francoz Lesseps, ki je prvega odobril in s tem se danes velja za graditelja Sueškega prekopa. Dne 5. januarja 1856 so ustanovili posebno družbo, ki naj bi imela koncesijo za dobo 99 let. Družba se je večkrat spremenila in končno odobrila Negrellijev načrt.

Dne 25. aprila 1859 so zasadili prvo lopato, prekop pa odprli in ga svečano predali prometu 16. novembra 1869; kopali so ga torej dobrih deset let.

Zaradi vedno večjih ladij je mednarodna komisija sklenila leta 1884 prekop profilno povečati, to je poglobiti in razširiti. Ko so kanal povečali, je trajala vožnja poprečno po 18 ur in pol, prej pa 48 ur in pol. Šlo je torej za veliko tehnično pridobitev.

Tedaj so pristojbine za plovbo po Sueškem prekopu pobirali Angleži, kar jim je seveda prinašalo lepe dohodke. Egipt se je vedno potegoval, da bi uprava prekopa prešla v njegovo pristoj-

nost, kar je končno dosegel, ko so se angleške vojaške enote v prvi polovici leta 1956 umaknile; Egipt je dne 26. julija 1956 nacionaliziral Sueško družbo, ki je upravljal prekop, s tem pa je nacionaliziral tudi sam prekop.

Jeseni 1956 so Izrael, Velika Britanija in Francija napadli Egipt. Varnostni svet je napad ustavil in napadalci so se umaknili.

Egipt je nato začel prekop poglobljati, ker so to pač zahtevale razmere. Ko je prišlo leta 1967 do »sedemdnnevne vojne« med Egiptom in Izraelom (ki je takrat napadel tudi Jordanijo in Sirijo), je bil prekop deloma zasut. Egipčani so ga izčistili in ponovno usposobili za promet, ki je stekel šele 5. junija 1975.

Ime je prekop dobil po mestu Suez, ki leži v severovzhodnem delu Egipta in na južnem koncu sedanjega prekopa. Mesto ima okoli 250.000 prebivalcev.

Lesse Lesseps je z izgraditvijo Sueškega prekopa postal tako navdušen, da se je lotil projektov za Panamski prekop, vendar je zaradi nevestnih sodelavcev doživel polom in bil celo obsojen na pet let zapora; pritožbeno sodišče je pa obsodbo razveljavilo in Lessepsa popolnoma oprostilo. Gradnjo Panamskega prekopa je leta 1903 prevzela neka posebna ameriška družba in prekop izročila prometu 15. avgusta 1914, torej pred dobrimi 70 leti.

Kakšen kapital je bil potreben za izgradnjo Sueškega prekopa in kolikšno dividendo je prinašal delničarjem, ni toliko važno, treba pa je vedeti, da so bile dividende, (obresti) na delnice kar dobre.

LOJZE CAFUTA

V Italiji čedalje več javnih uslužbencev »Welfare State« na pohodu

RIM — Državni in drugi javni uslužbenci se v Italiji stalno množijo ne glede na sadove njih storilnosti, okrog katerih se je že pred leti razbohotila ostra polemika. Statistični zavod ISTAT je izračunal, da se je število vseh javnih nameščenecv leta 1983 povečalo v primeri z letom 1982 za 64.213 ali 1,6 od sto in doseglo raven kar 4.013.341 oseb.

Osebe državne uprave se je pomnožilo za 1,3 od sto na 2.274.602 osebi (na ministrstvih za 0,9 od sto na 1.786.516 in v avtonomnih ustanovah za 2,6 od sto na 488.086), število uslužbencev teritorialnih ustanov je naraslo za 1 od sto na 643.523 (v deželnih upravah na 71.922, pokrajinskih na 64.107 in občinskih na 507.494), v drugih javnih ustanovah pa za 2,5 od sto na 1.095.216 (v »centralnih in periferičnih« na 120.964, skrbstvenih na 58.252, bolnišniških in splošno zdravstvenih na 647.270, v ENEL je število padlo za 1,3 od sto na 115.730, a v poobčinjenih in podobnih ustanovah spet naraslo za 1,2 od sto na 153.000).

V državnem birokratskem aparatu se je zlasti povečalo število vojaškega osebja (s 328.440 januarja 1979 na 353.344 v januarju 1983) in magistratov (za 109 na 7.839).

Orkan na Filipinih hud mraz v Braziliji

MANILA, RIO DE JANEIRO — S Filipinov in iz Brazilije poročajo o izredno slabih vremenskih razmerah, ki so zahtevale nekaj človeških žrtev, poleg tega pa prizadele precejšnjo gmotno škodo.

Na Filipinih je te dni razsajal orkan. Življenje je zgubilo najmanj 22 ljudi, ranjenih je bilo kakih 200, brez strehe pa je ostalo približno 30 tisoč ljudi. Orkan se sedaj pomika proti Kitajski, na Filipinih pa je prizadel tolikšno škodo, da so proglasili izredno stanje v 20 provincah otoške države.

Iz Brazilije, kjer je zdaj zima, pa poročajo o nenavadnem mrazu, ki je zahteval doslej 21 človeških življenj in povzročil veliko škodo v nasadih kave in fižola. Zaradi naličev in povodenj je kakih 250 tisoč ljudi ob streho, v mestu Porto Alegre na jugu države pa je snžilo, prvič po letu 1909.

Reševanje brodolomcev ob zaslombi satelitov

WASHINGTON — Telefonski klic na pomoč brodolomcev v oceanu ali pa letalcev v težavah vse pogostje beležijo in točno opredeljujejo področje, od koder prihaja, trije umetni sateliti, ki nato obvestijo pristojne reševalne organe na zemlji. Gre za dva ruska in ameriški satelit, ki delujejo v okviru programa Cospar-Sarsat, pri katerem poleg ZDA in SZ sodelujejo še Kanada, Francija, Anglija, Norveška, Švedska, Finska in Bolgarija.

Od septembra 1982 so ti »angeli varuhi« brodolomcev rešili življenje 233 oseb. Po virih ameriške vesoljske agencije NASA so pred kratkim, zahvaljujoč se »sodelovanju« satelitov, rešili v Sredozemskem morju šest ribičev, pri čemer so se glede na lego brodolomcev sateliti zmotili le za sedem kilometrov. Doslej pa beležijo samo en primer reševanja na kopnem, in sicer raziskovalke, ki je zbolela, medtem ko je sama potovala v notranjosti Aljaske.

JACK LONDON: Klic divjine

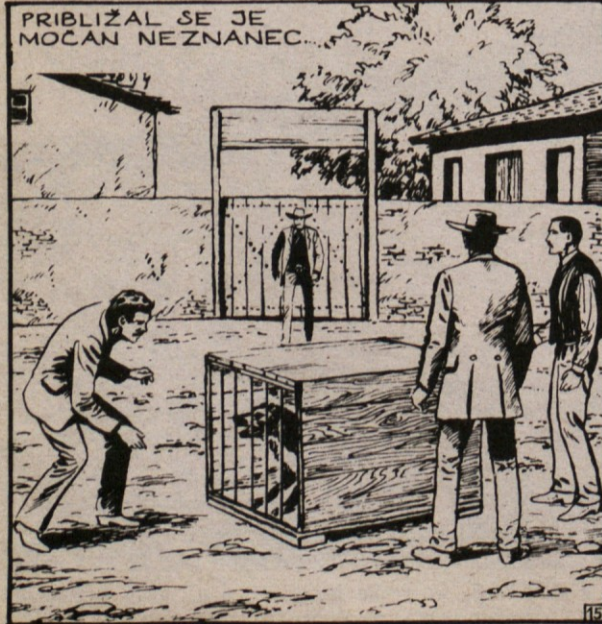
(4.)

ZJUTRAJ SO
ŠTIRJE MOŽI
JE NALOŽILI
ZABOJ NA
VOZ...

Z VLAKOM SO PRIS-
PELI DO SEATTLEA...
TU SO ZABOJ IZTO-
VORILI NA DVORIŠ-
ČU, OBDANEM Z VI-
SOKIM ZIDOM...

PRIBLIŽAL SE JE
MOČAN NEZNANEC...

S SEKIRO JE ODPRL ZABOJ...
ZDAJA PA LE VEN,
TI RDEČEOKI
HUDIČ...

Bolgarsko kmetijstvo v stiski zaradi suše

Velikopotezen načrt za ureditev namakalnega sistema

SOFIJA — Bolgarsko kmetijstvo je letos že drugi zapored v škripcih zaradi dolgotrajne suše, ki je še posebno v času zorenja pšenice pretila s pravo katastrofo. Lani je po dolgi suši nastopilo hudo deževje, a zima je bila nato nenavadno ostra in ni je hotelo biti konca. Posledice tega so bile vidne tudi v izvozu, pri katerem odigravajo zelo veliko vlogo prav kmetijski pridelki in proizvodi prehranske industrije. Na notranjem tržišču je zmanjkalo vrtnin in sadja pa tudi paradižnikov, paprike in kumar.

Gospodarstveniki, vladni krogi in partija so letošnjo sušo označili kot gospodarski problem številka ena in temu primerno tudi nastopili. Prek vseh sredstev množičnega obveščanja in partijskega propagandnega aparata so prebivalstvo dobesedno začeli bombardirati s pozivi k prostovoljnemu delu za izkoriščenje sleherne kapljice vode iz najbolj odročnega potoka. Predvsem pa so pozivi bili namenjeni delavskim in študentskim delovnim brigadam, namesto da bi istočasno spodbudili k večji storilnosti tudi razne proizvodne organizacije.

V resnici je bolgarski tisk jedko sporočil, da se kljub razmeroma uspešnemu boju zoper sušo potem v predelovalnih industrijskih obratih zatika, tako npr. prehrabena industrija izkorišča samo petino proizvodnje zmogljivosti. Prav tako je časopisje kritiziralo okoliščino, da je ostalo še veliko nepočetega in da so prostrane površine paradižnikovih nasadov ostale take kakršne so bile na začetku sušnega obdobja. Takšne in podobne pikre pripombe so prisilile vladne in partijske organe, da so odgovornim posameznikom in organizacijam zagrozili celo z denarno kaznijo za primer, da ne bi opravili svoje dolžnosti v boju proti suši.

Problemu so posvetili tudi vsedržavno zasedanje v Varni, ki se ga je udeležil sam državni poglavar in vodja KPB Živkov. Na posvetu so ugotovili, kako je tehnološka raven v kmetijstvu in gospodarstvu sploh še vse prenizka, obenem pa začrtali ambiciozen program, po katerem naj bi leta 1995 namakalni sistem kril nad 15 milijonov hektarov obdelane zemlje.

Hughesova zapuščina: dediščinski davek gre Texasu in Kaliforniji

NEW YORK — Texas in Kalifornija sta si pred 8 leti napovedala vojno za to, kdo bo pobral dediščinski davek na zapuščino ultramilijardarja Howarda Hughesa. Ta se je rodil in mlada leta preživel v Texasu, večji del življenja prebil v Kaliforniji, leta 1966 pa se preselil v Nevado, kjer takšnega davka ni. Dediči sami davka niso hoteli plačati ravno zaradi tega.

Texas in Kalifornija sta po Hughesovi smrti (na letalu, s katerim se je peljal iz Acapulca v Houston, kjer naj bi ga operirali na srcu) zagovarjala vsak svojo tezo, češ da je pokojni imel stalno bivališče na njunem ozemlju, ker pa nista popustila, je o zadevi razsodil neki univerzitetni profesor: »Če se državi ne pobotata, pojde dedni davek eni sami, in to po moji uvidevnosti«. Državi sta se kajpada brž sporazumeli, tako da gre Texasu 50 in Kaliforniji 115 milijonov dolarjev, kar niso mačje solze.